

TÜRKÇE DİL İÇİ AYRINTILI ALTYAZI ÇEVİRİSİ UYGULAMALARINI ARAŞTIRMA VE İYİLEŞTİRME PROJESİ

Sesli Betimleme Derneği

EKİM 2018-ŞUBAT 2019

ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	GENEL BİLGİLER	
2.	KATILIMCILAR	
2.1	ONAYLANAN ARAŞTIRMACI-EĞİTİMCİ-DANIŞMAN PROFİLİ	
2.2	EĞİTİMCİ-ARAŞTIRMACI-DANIŞMAN KATILIMCILARIN GÖREV DAĞILIMI LİSTESİ	
2.3	SEBEDER AYRINTILI ALTYAZI UZMANLARI	
3.	PROJE İZLEME RAPORU	
4.	PROJE SONUÇ RAPORU	
4.1	GÜNCELLENMİŞ AYRINTILI ALTYAZI ÇEVİRİSİ KILAVUZU	
	KAYNAKÇA	
	EK 1	
	EK 2	
	EK 3	
	EK 4	

1. GENEL BİLGİLER

PROJE ADI	Türkçe Dil İçi Ayrıntılı Altyazı Çevirisi Uygulamalarını Araştırma ve İyileştirme Projesi
PROJENİN ANA AMACI	SEBEDER'in kanallar ve platformlara sunduğu ayrıntılı altyazı çevirisi hizmetinin geliştirilmesi.
PROJENİN ANA HEDEFLERİ	• Derneğe bağlı çalışan ayrıntılı altyazı çevirmenleri ve editörleri, engelsiz erişim için çeviri türleri konusunda araştırma yapan akademisyenleri ve uygulayıcıları, dil içi ve diller arası ayrıntılı altyazı çevirmenlerini, Sağırlara yönelik çeviri yapan görsel-işitsel işaret dili çevirmenleri arasında bir iletişim ve mesleki paylaşım köprüsü kurmak • Akademik araştırmalardan ve SEBEDER'in uygulamalarından elde edilen, ayrıntılı altyazı çevirisi kalitesini geliştirmek için kullanılabilecek bilgileri ve birikimi ayrıntılı altyazı çevirisi uygulamalarına yansıtmak. • SEBEDER'in ayrıntılı altyazı çevirisi uygulamalarını standartlaştırmak ve yeni uygulamaları içeren güncellenmiş, Sağır bireyin gereksinimlerine hizmet edecek bir ayrıntılı altyazı çevirisi kılavuzu hazırlamak.
PROJENİN SÜRESİ	Ekim 2018-Şubat 2019 (5 AY)
PROJE TÜRÜ	• Projeye destek veren tüm katılımcılar gönüllülük esasında çalışacaktır. • Faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için gereken teknik altyapıyı SEBEDER sağlayacaktır. • Projeye SEBEDER ev sahipliği yapacaktır.
PROJE KAPSAMINDAKİ FAALİYETLER	• Mesleki seminerler • Bilgilendirme seminerleri • Uygulama çalıştayları • Mesleki paylaşım toplantıları
PROJENİN İÇERİĞİ	
PROJENİN KATILIMCILARI	• Çeviribilimci görsel-işitsel çeviri uzmanları • Ayrıntılı altyazı çevirmenleri • Ayrıntılı altyazı çevirisi yazım editörleri • Ayrıntılı altyazı çevirisi Sağır editörleri

	- Görsel-işitsel işaret dili çevirmenleri - Sağır TİD uzmanı dilbilimci
PROJE KATILIMCILARININ PROFİLLERİ	Araştırmacı Konuşmacı Katılımcı
PROJE BİLEŞENLERİ	Proje 4 ana bileşenden oluşacaktır: - Araştırmacılar birkaç bağlantılı konuda seminer verecekler: - Görsel-işitsel çeviri kuramı - Ayrıntılı altyazı çevirisi kuramı - Ayrıntılı altyazı çevirisinin dil içi ve diller arası uygulamalarında benimsenen yaklaşımlar - Araştırmacı, eğitimci ve uygulayıcılar uygulamadan örneklerle ayrıntılı altyazı çevirisinin kalitesini arttırmaya yönelik yenilikçi yaklaşımları uygulayacak, değerlendirecek ve tartışacaklar. - Farklı türlerde ayrıntılı altyazı çevirisi zorlukları - Farklı çeviri sorunlarına yönelik çevirmen seçimlerinin tartışılması - Farklı uygulamaların değerlendirilmesi - Araştırmacı ve uygulamacı ekipler ayrıntılı altyazı çevirisi kılavuzu yazacaklar - Kılavuzda belirtilen konular üzerinden kapanış semineri-değerlendirmesi düzenlenecek
AMAÇLANAN SOMUT PROJE ÇIKTILARI	- Tüm sürecin video kayıtları (sürecin arşivlenmesi ve sonradan da kullanılması için) - Ayrıntılı altyazı çevirmenleri mesleki yenileme çalıştay - Yenilenmiş ve geliştirilmiş ayrıntılı altyazı çevirisi kılavuzu

2. KATILIMCILAR VE GÖREV DAĞILIMI

2.1 ONAYLANAN ARAŞTIRMACI-EĞİTİMCİ-DANIŞMAN PROFİLİ

KOORDİNATÖRLER	KURUM
Çiğdem Banu YEŞİLIRMAK	SEBEDER
Ece Naz BATMAZ	SEBEDER
Berrak FIRAT	SEBEDER
Ayşe Şirin OKYAYUZ	Bilkent Üniversitesi- Mütercim-Tercümanlık Bölümü
ARAŞTIRMACILAR	
Prof. Dr. Mümtaz KAYA	Hacettepe Üniversitesi- Mütercim-Tercümanlık Bölümü
Doç. Dr. A. Şirin OKYAYUZ	Bilkent Üniversitesi- Mütercim-Tercümanlık Bölümü
Doç. Dr. Zeynep ORAL	Hacettepe Üniversitesi- Mütercim-Tercümanlık Bölümü
Dr. Öğretim Üyesi Şerife DALBUDAK	Çankaya Üniversitesi- Mütercim-Tercümanlık Bölümü
ALAN UZMANLARI/DANIŞMANLAR	
Hasan DİKYUVA	SEBEDER
Samet DEMİRTAŞ	SEBEDER
Ebru KANIK	Bilkent Üniversitesi- Konferans Çevirmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı Koordinatörü
Ebru Gevher ÇEVİKOĞLU	Serbest Çevirmen Hacettepe Üniversitesi- Doktora Öğrencisi

2.2 EĞİTİMCİ-ARAŞTIRMACI-DANIŞMAN KATILIMCILARIN GÖREV DAĞILIMI LİSTESİ

KATILIMCI	GÖREVİ	KATILDIĞI MODÜLLER
Çiğdem Banu YEŞİLİRMAK	Danışman Baş Koordinatör	Tüm proje bileşenleri
Doç. Dr. A. Şirin OKYAYUZ (Bilkent Üniversitesi)	Araştırmacı Akademik Koordinatör Konuşmacı Eğitimci	Tüm proje bileşenleri
Prof. Dr. Mümtaz KAYA (Hacettepe Üniversitesi)	Araştırmacı Konuşmacı Eğitimci	Tüm proje bileşenleri
Berrak Fırat (SEBEDER GİÇ İşaret Dili Çevirisi Uzmanı)	Araştırmacı İDÇ Koordinatörü Eğitimci	Tüm proje bileşenleri
Ece Naz BATMAZ (SEBEDER GİÇ Ayrıntılı Altyazı Çevirisi Uzmanı)	Ayrıntılı altyazı uzmanı Çevirmen AA Koordinatörü	Tüm proje bileşenleri
Doç. Dr. Zeynep ORAL (Hacettepe Üniversitesi)	Eğitimci	Tüm uygulamalı çalıştay modülleri
Doktor Öğretim Üyesi Şerife DALBUDAK (Çankaya Üniversitesi)	Eğitimci	Tüm uygulamalı çalıştay modülleri
Ebru KANIK (Bilkent Üniversitesi)	Eğitimci	Değerlendirme ve kılavuz oluşturma modülleri
Gevher Ebru Çevikoğlu (Hacettepe Üniversitesi- Bilkent Üniversitesi)	Eğitimci	Değerlendirme ve kılavuz oluşturma modülleri
Hasan DİKYUVA (SEBEDER Sağır Editör)	Eğitimci Konuşmacı	Seminer
Samet DEMİRTAŞ (SEBEDER Sağır Editör)	Danışman	Tüm projede danışmanlık hizmeti

2.3 SEBEDER AYRINTILI ALTYAZI UZMANLARI

ADI-SOYADI	UZMANLIK ALANI	KATILIMI BEKLENEN MODÜLLER	KATILIM ŞEKLİ
Ayhan ÖZGÖREN	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Belgin YILMAZ	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Bülent TEMUR	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Çağrı DOĞAN	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Çağrı DOĞAN	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Fatih KOLİVAR	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Uzaktan katılım
Feride TEZCAN	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Gülay YILMAZ	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Hatice BAŞPINAR	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Nuray ÜNAL	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Miliza KOÇAK	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Özgür Deniz TÜRK	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde/ Uzaktan Katılım
Tugay ÇİFTÇİ	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Gökberk YILMAZ	Çevirmen	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Beliz ÇOŞAR	Yazım Editörü	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Yerinde
Dolunay ÜNAL	Yazım Editörü	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Uzaktan katılım
Ela KORGAN	Yazım Editörü	Araştırma, eğitim ve uygulama modülleri	Uzaktan katılım

3. PROJE İZLEME RAPORU

Tarih	Faaliyet ve konular	Açıklama	Çıktı
21 Ekim 2018-Pazar, 11:00-17:00	Araştırma-Eğitim - Proje tanıtımı - Görsel-işitsel çeviriye giriş	- Faaliyet türü: Bilgi semineri, fikir alışverişi - İlgili evrak : Ek 1.	Seminer Araştırma Video kaydı
4 Kasım 2018-Pazar, 11:00-17:00	SEBEDER koordinatör ve ayrıntılı altyazı çevirmenleri & editörleri iç toplantı	Faaliyet türü: Fikir alışverişi, proje kapsamı ile ilgili toplantı	Toplantı Toplantı notları
17 Kasım 2018-Cumartesi, 11:00-18:00	Araştırma- Eğitim - Ayrıntılı altyazı ilkeleri - Alıcı profili	- Faaliyet türü: Bilgi semineri, fikir alışverişi - İlgili evrak : Ek 2	Seminer Araştırma Video kaydı
23 Kasım 2018-Cuma, 17:15-19:00	Toplantı - Koordinasyon - Proje tasarımı güncellemesi	- Gelenen süreç değerlendirmesi - Yapılması gerekenlerin araştırılması	Süreç tasarımına ilişkin notlar
1 Aralık 2018-Cumartesi, 11:00-17:00	Araştırma-Eğitim - Ayrıntılı altyazı çevirisinde sorunlu konular 1 - Uygulama	- Faaliyet türü: Bilgi semineri, fikir alışverişi - İlgili evrak : Ek 3 - Uygulama	Seminer Araştırma Video kaydı
9 Aralık 2018 Pazar,11:00-17:45	Araştırma-Eğitim - Ayrıntılı altyazı çevirisinde sorunlu konular 2 - Uygulama	- Faaliyet türü: Bilgi semineri, fikir alışverişi - Uygulama	Seminer Araştırma Video kaydı
10 Aralık 2018-Pazartesi, 17:30-19:00	Toplantı - Koordinasyon - Proje tasarımı güncellemesi	- Gelenen süreç değerlendirmesi - Yapılması gerekenlerin araştırılması	Süreç tasarımına ilişkin notlar
13 Aralık 2018-Perşembe, 10:00-16:00	Toplantı - Koordinasyon - Proje materyali oluşturulması	- Gelenen süreç değerlendirmesi - Kullanılacak kaynak araştırılması	Süreçte kullanılacak kaynak tasarımı
17 Aralık 2018-Pazartesi, 13:30-16:30	Toplantı - Koordinasyon - Proje materyali oluşturulması	- Gelenen süreç değerlendirmesi - Kullanılacak kaynak araştırılması	Süreçte kullanılacak kaynak tasarımı
23 Aralık 2018-Pazar, 11:00-17:00	Araştırma-Eğitim - Ayrıntılı altyazı çevirisinde sorunlu konular 3 - Uygulama	- Faaliyet türü: Bilgi semineri, fikir alışverişi - Uygulama	Seminer Araştırma Video kaydı
26 Ocak 2019-Cumartesi, 11:00-16:30	Araştırma-Eğitim - Ayrıntılı altyazı çevirisinde sorunlu konular 3 - Uygulama	- Faaliyet türü: Bilgi semineri, fikir alışverişi - Uygulama	Seminer Araştırma Video kaydı
9 Şubat 2019-Cumartesi, 11:00-17:00	Araştırma-Eğitim - Oluşturulan kılavuzun değerlendirilmesi - Karara bağlanması	Değerlendirme semineri	Video kaydı Proje sonuç belgesi

4. PROJE SONUÇ RAPORU

PROJE ANA HEDEFLERİ VE KAPSAMI

Türkçe Dil İçi Ayrıntılı Altyazı Çevirisi Uygulamalarını Araştırma ve İyileştirme Projesi olarak adlandırılan çalışma, Ankara merkezli bir STK olan SEBEDER Derneği tarafından yürütülmüştür. Projenin ana hedefleri söz konusu Derneğe bağlı çalışan ayrıntılı altyazı çevirmenleri ve editörleri, engelsiz erişim için çeviri türleri konusunda araştırma yapan akademisyenleri ve uygulayıcıları, dil içi ve diller arası ayrıntılı altyazı çevirmenlerini, Sağırlara yönelik çeviri yapan görsel-işitsel işaret dili çevirmenleri arasında bir iletişim ve mesleki paylaşım köprüsü kurmaktır.

Dernek, kurulacak olan bu etkileşim ve iletişim platformuyla, Türkiye’de halihazırda 3 televizyon kanalı, 3 yayın platformu, çeşitli film festivalleri, özel ve kamu şirket reklam ve filmleri ve benzeri görsel-işitsel medya platformlarının ürünlerine ayrıntılı altyazı hizmeti sunan personelini bir yenileme eğitime tabi tutmayı ve uygulamalarını geliştirmeyi hedeflemiştir.

Yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda, akademik araştırmalardan ve SEBEDER’in uygulamalarından elde edilen, ayrıntılı altyazı çevirisi kalitesini geliştirmek için kullanılabilecek bilgileri ve birikimi ayrıntılı altyazı çevirisi uygulamalarına yansıtmak hedefler arasındadır.

Proje sonuç çıktısının önemli bir kısmı da SEBEDER’in ayrıntılı altyazı çevirisi uygulamalarını standartlaştırmak ve yeni uygulamaları içeren güncellenmiş, Sağır bireyin gereksinimlerine hizmet edecek bir ayrıntılı altyazı çevirisi kılavuzu hazırlamak olarak belirlenmiştir.

Projeye destek veren tüm katılımcılar gönüllülük esasında çalışmıştır. Faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için gereken teknik altyapıyı SEBEDER sağlamıştır. Projeye SEBEDER ev sahipliği yapmıştır.

PROJE SÜRESİ VE PROJE KAPSAMINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Proje Ekim 2018 tarihinde başlamış ve katılımcıların ve tarafların müsaitliğine göre, uygulamaların süresine ve benzeri etkenlere göre belirlenen aralıklarla Şubat 2019 tarihine kadar devam etmiştir. Proje döngüsü, SEBEDER güncellenmiş ayrıntılı altyazı çevirisi kılavuzunun yazımı ve onaylanması ile tamamlanmıştır.

Proje kapsamında porje izleme raporunda ayrıntılandırılmış olan mesleki seminerler, bilgilendirme seminerleri, uygulama çalıştayları, mesleki paylaşım toplantılarına ek olarak, koordinasyon ekibi toplantıları da gerçekleştirilmiştir.

Proje kapsamında ayrıca video kaydı yapılmış ve bütün süreç görsel-işitsel kayıt altına alınmıştır. Buna ek olarak, proje ekibi üyelerinden kurulan bir alt ekip (koordinatörler), güncellenmiş ayrıntılı altyazı çevirisi kılavuzunun yazımını üstlenmiş ve taslak kılavuz, söz konusu projeye katılan tüm uzmanlarca tartışılarak düzeltilmiş ve onaylanmıştır.

PROJE KATILIMCILARI VE PROFİLLERİ

Projeye, ayrıntıları, 2.1 Onaylanan araştırmacı-eğitimci-danışman profili, 2.2 Eğitimci-araştırmacı-danışman katılımcıların görev dağılımı listesi, 2.3 SEBEDER ayrıntılı altyazı uzmanları bölümleri altında belirtilen araştırmacı, konuşmacı alan uzmanları, danışmanlar ve katılımcılar destek sağlamıştır.

Çok disiplinlilik esas alınarak, çalışmanın akademik ve uygulama boyutu, engellilik eksen ve benzeri kalite standartları da dikkate alınarak, proje katılımcılarının profilleri, çeviribilimci görsel-işitsel çeviri uzmanları, ayrıntılı altyazı çevirmenleri, ayrıntılı altyazı çevirisi yazım editörleri, ayrıntılı altyazı çevirisi Sağır editörleri, görsel-işitsel işaret dili çevirmenleri, Sağır TİD uzmanı dilbilimci olarak belirlenmiştir.

Katılımcılar kendi uzmanlık alanları kapsamında katkılar sağlamışlardır. (Ayrıntıları için bkz. bölüm 2.2.)

PROJE BİLEŞENLERİ

Proje 4 ana bileşenden oluşmuştur.:

- 1) Araştırmacılar görsel-işitsel çeviri, engelsiz erişim için çeviri ve ayrıntılı altyazı çevirisi uygulamaları ve kuramı konusunda seminer vermişlerdir (BKZ EK 1-3). Bu seminerlerde özellikle görsel-işitsel çeviri kuramı, ayrıntılı altyazı çevirisi kuramı ve ayrıntılı altyazı çevirisinin dil içi ve diller arası uygulamalarında benimsenen yaklaşımlar üzerinde durulmuştur. Seminerleri takiben soru-cevap bölümlerinde konular uygulayıcılarla tartışılmış Türkiye'deki uygulamalar değerlendirilmiştir.
- 2) Araştırmacı, eğitimci ve uygulayıcılar, seçili görsel-işitsel ürünler üzerinde ayrıntılı altyazı çevirisinin kalitesini arttırmaya yönelik yenilikçi yaklaşımları uygulanmıştır. Bu uygulamalar araştırmacı akademisyenler, işaret dili çevirisi uzmanları ve ayrıntılı

altyazı çevirisi uzmanları ile değerlendirilmiş ve tartışılmıştır. Bu bileşende özellikle, farklı türlerde (janr) ayrıntılı altyazı çevirisi zorlukları, farklı çeviri sorunlarına yönelik çevirmen seçimlerinin tartışılması ve farklı uygulamaların değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur.

3) Araştırmacı ve uygulamacı ekipler ayrıntılı altyazı çevirisi kılavuzu yazmışlardır ve yeni kılavuz değerlendirilmiştir. Kılavuzda aşağıda sıralanan konularda en kaliteli erişimin sağlanması üzerinde durulmuştur:

- Yazı dili için doğru kaynakların kullanımı
- İşitsel düzgünün kapsamı
- Senkron ve Timecode - Zaman Kodu
- Sağır ve işitme engellilerin erişimine uygun çeviri yapmak
- Yabancı sözcüklerin ve yabancı dillerdeki repliklerin yazımı
- Çeviri seçimlerini yapabilmek için parametreler
- Kısıtlar
- Senaryo ile çalışmak
- Editörlük
- Anlam birimlerini dikkate alarak çeviriyi yapmak:
- Öznenin önemi
- Cümle dizilimini (içeriğini) değiştirmenin gerekli olacağı durumlar
- Basitleştirme-Sadeleştirme:
- Şive, birey dil, zamansal dil, karakter söylemi gibi dil değişkelerinin çevirisi
- Noktalama işaretlerinin kullanımı
- Karakter adlarının yazımı
- Tekrarlar
- Nidalar ve sözlü dilde anamlanan sesler
- Sayıların yazımı: Rakamlar, işlemler, saatler, para birimleri, ölçüm birimleri
- Şarkılar ve Müzikler
- Repliklerin başına kişi adlarının ve ses bilgilerinin eklenmesi/eklenmemesi
- Efektler, seslerinin yazımı

4) Kılavuzda belirtilen konular üzerinden kapanış semineri-değerlendirmesi düzenlenmiş ve kılavuz son haline getirilmiştir. (BKZ EK 4)

PROJE ÇIKTILARI

Rapor boyunca betimlenen proje döngüsü ve süreci içinde somut çıktılar elde edilmiştir.

Tüm sürecin video kayıtları (sürecin arşivlenmesi ve sonradan da kullanılması için) SEBEDER tarafından (tüm hakları tarafına ait olacak şekilde) arşivlenmiştir.

SEBEDER bünyesinde ayrıntılı altyazı çevirisi yapan çevirmen ve editörler, danışman ve destek ekip bir mesleki yenileme eğitimi almıştır.

SEBEDER'in uygulamada kullandığı ayrıntılı altyazı çevirisi kılavuzu güncellenmiştir.
(BKZ. 4.1)

4.1 HAZIRLANAN KILAVUZ

Sesli Betimleme Derneği Ayrıntılı Altyazı Talimatnamesi

Talimatname Ana Maddeleri

1. Bu talimatname uluslararası altyazı kuralları ve parametrelerine ek olarak Sağır ve işitme engellilerin erişimi için Sesli Betimleme Derneği tarafından hazırlanmıştır.
2. Film, video ve görsellerdeki her türlü diyalog ve ses Sağır ve işitme engellilerin erişimine uygun olarak anlaşılır bir teknikle TDK kuralları çerçevesinde altyazıya çevrilmektedir.
3. Diyaloglar harici her türlü ses ile iletilen bilgi kurallar çerçevesinde sesin olduğu timecode içine yazılarak altyazıya ilave edilir.
4. Ayrıntılı altyazı Sağırlar ve işitme engelliler için bilgi ve eğitim amacı taşıdığından konuşmalara sansür uygulanmadığı sürece, derneğimiz tarafından kısıtlama ve sansür uygulanmaz.
5. İşlenmiş eser üzerinde Sağır ve işitme engelli kültürüne göre çeviri yapılır. Çevirmene özeldir.
6. Ayrıntılı altyazılar, uzman bir editör tarafından redakte edilerek görüntü üzerinden son kontrolleri yapılmış halde tedarikçi firmaya yollanır.
7. Sesli Betimleme Derneği Sağır ve işitme engellilerin erişimi için geliştirdiği bu ayrıntılı altyazı talimatnamesinin tüm hakkını kendinde saklı tutar.

Genel Kurallar

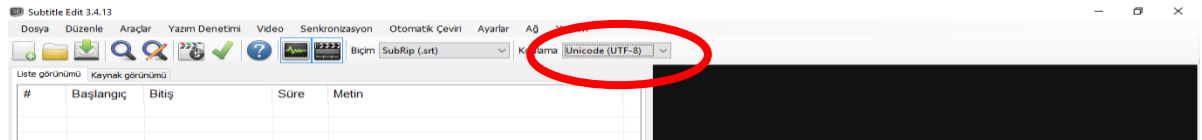
Parametreler

1. Kodlama

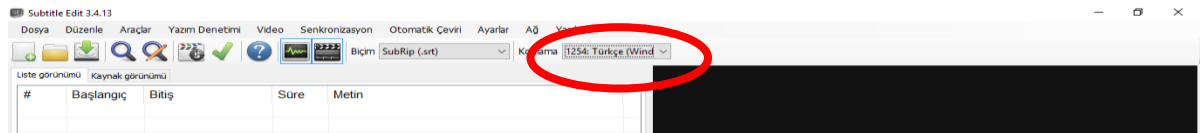
Program kullanılırken en başta aşağıdaki ayara dikkat edilmeli, gösterildiği biçimde yapılmalıdır.

- ❖ Unicode (UTF-8) Kanal D, TRT, FOX TV ve dernek filmlerinde kullanılır.
- ❖ 1254: Türkçe (Windows) Digiturk, Tivibu ve Netflix film ve dizilerinde kullanılır.

Örnek; Kanal D, TRT, FOX TV ve dernek filmlerinde kullanılan kodlama Unicode (UTF-8)'dir.

Örnek; Digiturk, Tivibu ve Netflix film ve dizilerinde kullanılan kodlama 1254:Türkçe (Windows)'dir

2. Karakter Sayısı

- ❖ Her satır en fazla (Boşluk dahil) 42 karakter olmalıdır. Ne var ki kontrol sırasında ilave edilmesi muhtemel noktalama işaretleri dikkate alınarak program üstünde ayarlama yapılması daha uygundur.
- ❖ Eğer cümle iki satır hâlinde yazılacak ise görsel alta doğru sığlaştığı için üst satır kısa, alt satır uzun olacak şekilde düzenlenmelidir.

Cümleler anlamlı birimler halinde bölünmeli,

- Tamlamalar, ikilemeler, bölünmeyecek
- “-ki, -de bağlaçları, -mi, -mı soru ekleri”
- İsimlerin başına ve sonuna gelen unvanlar

Bölünebilenler,

- İki cümle olduğunda nokta veya virgülden bölünebilir.

Örnek; DOĞRU Zaten artık ne rozetim var
ne de silahım.

YANLIŞ Zaten artık ne rozetim var ne
de silahım.

DOĞRU Seninle akşam bu konuyu
enine boyuna konuşalım.

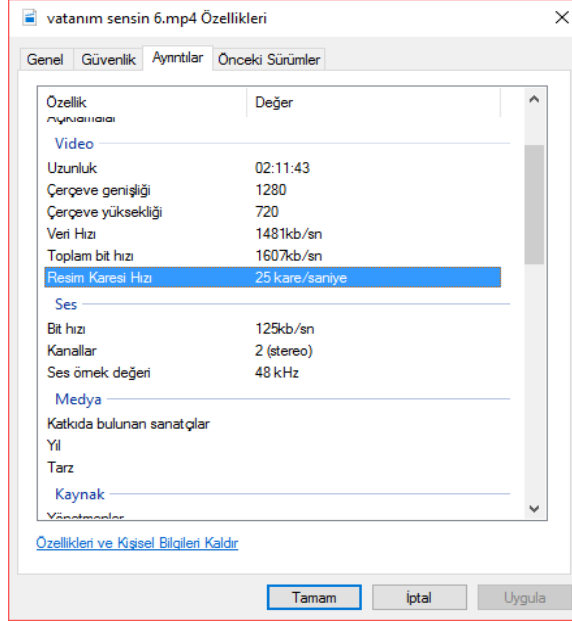
YANLIŞ Seninle akşam bu konuyu enine
boyuna konuşalım.

- ❖ Programda, 39-40 karakter ayarı aşağıdaki gibi yapılmalıdır.

Ayarlar-Seçenekler;

3. Varsayılan Kare Hızı

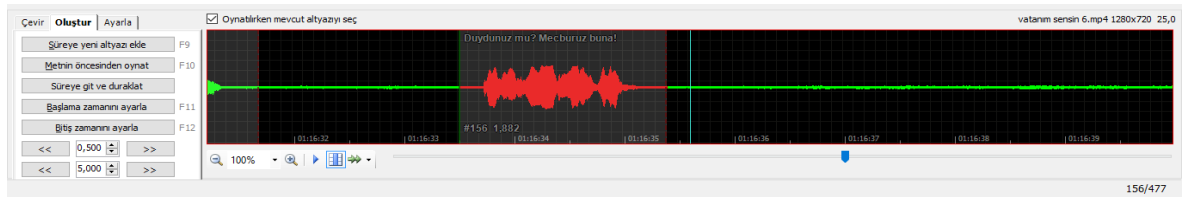
- ❖ Genelde videoların özelliklerine girildiğinde “Ayrıntılarda- Resim Karesi Hızı” biçiminde bir bölüm bulunmaktadır. Burada belirtilen sayı ile programda belirtilen varsayılan kare hızı değerlerinin aynı olması gereklidir.

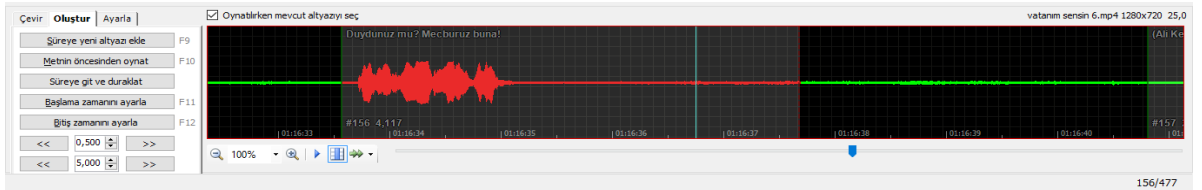
4. Yazının Ekranda Kalma Süresi

- ❖ Karakter sayısı ne olursa olsun yazı, ekranda en az 1 saniye, en fazla 7 saniye kalmalıdır.
- ❖ Yazıların işitme engelliler tarafından makul sürede okunacağını varsayılmalıdır. Yazı, programdaki ses dalgası boyutundan az olamaz. Eğer dalga boyutunu geçecekse okunabilecek makul sürede ekranda kalmalıdır.

DOĞRU

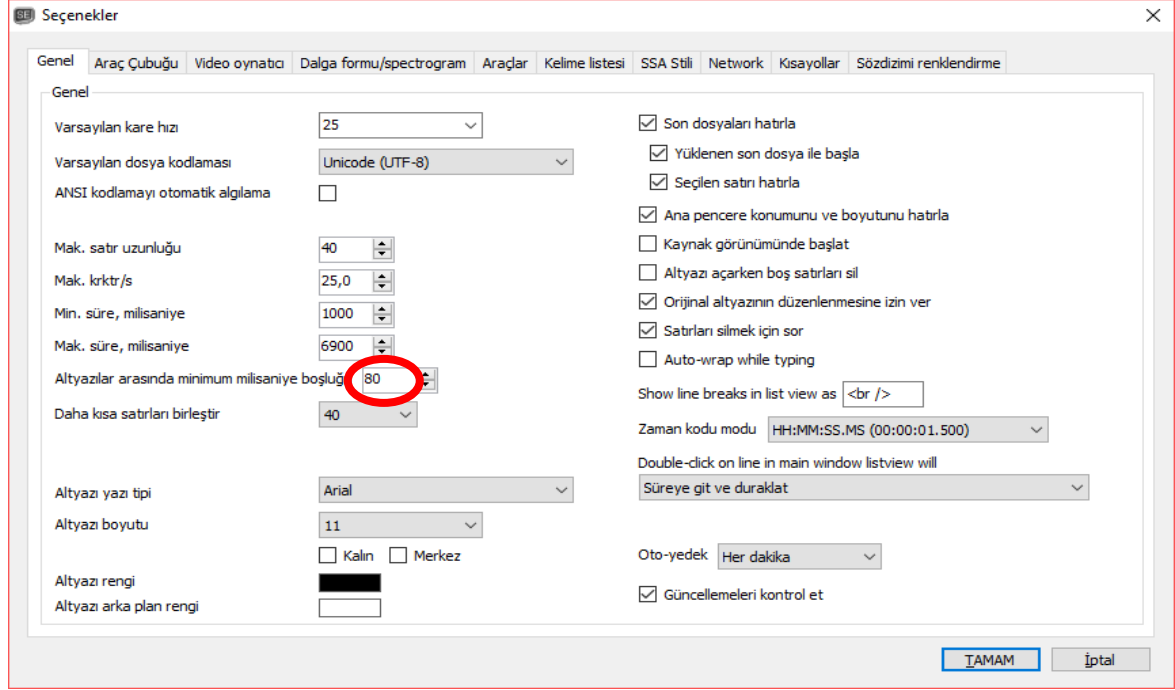
YANLIŞ

5. Altyazılar Arasında Minimum Aralık

- ❖ Altyazılar arasında minimum aralık milisaniye boşluğu 80 yani en az 2 frame olmalıdır.

Ayarlar-Seçenekler;

▪ Çeviri Kuralları

Anlam Birimi

Tek bir düşünceyi, tek bir duyguyu, tek bir fikri ifade eden şey.

- 1- Sözlü dilden yazılı dile çevirilerde, anlam birimleri bölünmeden çevrilir. Mümkün olduğunca gereksiz virgülden kaçınılıp nokta koyarak bitirilir.
- 2- Cümle içindeki öznenin açıkça yazılması Sağır bireyin anlama odaklı okumasını kolaylaştırır. Türkçe'nin sondan eklemeli bir dil olması sebebiyle ve kişi ekleri cümlelerin sonunda belirtildiği için, cümle içindeki öznenin görülmesi erişimi daha kolay hale getirmektedir. Bu sebeple çok zorunda kalınmadıkça erişim açısından özne çıkartılmamalıdır.
- 3- Cümlelerin dizilimini değiştirmek için gerekli koşullara dikkat edilmelidir.
Gerekli koşullar;
 - ❖ Satır/Karakter sayısı
 - ❖ Amaçsız tekrarlar
 - ❖ Anlaşılmazlık
 - ❖ Süreye sığmaması (Okuma hızı)
 - ❖ Dizinin işitsel yoğunluğu

Örnek1; Bu zarfta Amerika'ya tek yön 3 kişilik bilet var.
(GEREKÇE) Türkçe'de 3 kişilik diye bir kullanım yoktur. Bu yüzden 3 bilet veya 3 tane olarak yazılmalıdır.

DOĞRU

Bu zarfta Amerika'ya tek gidiş üç bilet var.

Örnek2; “Ben” ile “geliyorum” kelimelerinin arasına birçok kelime girdiğinde özne silinmez.

Ben balkondaki çamaşırları toplayıp, hemen geliyorum.

▪ **Yazım Kuralları**

1- Şive ve Yanlış Kelimelerin Yazımı

- ❖ Ayrıntılı altyazı çevirisi yapılan film, dizi ve programların baş kısmına yıldız konularak şive durumu belirtilmelidir.

Örnek; *Bu dizide/filmde/programda Karadeniz şivesi kullanılmıştır.

- ❖ Düzgün Türkçe konuşan karakterler, dizi, film veya program icabı şiveli konuşmaya başladığı sahnelerde satır başına yıldız konulup geri kalan konuşması TDK kurallarına göre yazılmalıdır.

Örnek; Çocuklar Duymasın dizisindeki Simay karakterinin konuşmaları

DOĞRU

*Ben bunu açıyorum.

YANLIŞ

Pen bunu açayrum.

- ❖ Dizilerin başına belirtilmelidir.

Örnekler;

➤ Çocuklar Duymasın dizisi için;

Bu dizide Sultan, Rıza, Emine, İsmail ve bazen Simay karakteri *Karadeniz şivesiyle konuşmaktadır.

➤ Halka dizisi için;

Bu dizide Âdem karakteri *İç Anadolu şivesiyle konuşmaktadır.

2- Noktalama İşaretlerinin Yazımı

Not: Ayrıntılı altyazıda çok fazla imla işareti olması da okumayı zorlaştırabilir.

- ❖ **Nokta işaretinin kullanımı;**
Anlam birimlerini sonlandırmak için kullanılır.
- ❖ **Virgül işaretinin kullanımı;**
Konuşmanın bürünü (vurgu, ezgi, durak, ulama ve ton gibi konuşma özellikleri) için kullanılır.
- ❖ **Soru işareti kullanımı;**
Soru eki, soru içeren cümle veya sözlerin sonuna kullanılır.

Not: 1- Konuşma dilindeki soru cümlesi gibi görünen ama aslen soru cümlesi olmayan cümleleri soru cümlesi olarak gösterilmemelidir.

Örnek; “Bir şey söyleyeyim mi?” yerine “bir şey söyleyeceğim” yazılabilir.

2- Konuşma dilindeki soru cümlesi gibi görünen ama aslen soru cümlesi olmayan cümleleri komut cümlesine çevrilebilir.

Örnek; Ece bunu niye böyle yaptın, bana söyler misin! (Bu soru cümlesi değil, hesap sorma amacı taşıyan bir cümledir. Soru şeklinde yazılmamalıdır.)

3- Soru cümlesi olmayan kelime veya cümleleri soru niteliği taşıyor ise soru cümlesi gibi yazılabilir veya soru işaretiyle desteklenebilir.

Örnek; Çay, kahve? **Veya** Çay, kahve ister misiniz?

❖ **Ünlem işareti kullanımı;**

Altyazı çevirisinde, aynen yazı dilinde olduğu gibi yüksek sesle veya duygu yüküyle söylenen ifadeleri ya da kızgınlık, serzeniş, korku, uyarı, aşağılama, şaşkınlık, mutluluk, sesleniş, (Bunlar sesin tonuna göre) bağrıışsa veya iğrenme gibi duyguları belirtmek için kullanılır.

Not: Duygu yüküne bakarak belirli cümlelerde kullanılması daha doğru olacaktır.

❖ **Üç nokta işaretinin kullanımı;**

- Altyazının bir önceki altyazının devamı olduğunu belirtmek için kullanılır.
- Duraksama ve tereddüt belli etmek için kullanılır.
- Kendi cümlesini yarıda kesip devam etmediği durumlarda kullanılır.
- Müzik tekrarları için kullanılır.

❖ **Tire işaretinin kullanımı;**

- Bir sahnede konuşan iki farklı konuşmacının repliklerini aynı altyazıda veriliyorsa, konuşmaları ayırmak için satır başlarına kullanılır.
- Kekeleyen karakterlerin konuşmalarının verildiği durumlarda da kullanılabilir.

Örnek; Be-ben ge-geldim.

❖ **Yıldız işaretinin kullanımı;**

Dizi icabı karakterin dili şiveye dönen konuşmaların başına şiveli konuşma olduğunu belirtmek için kullanılır.

❖ **Çift tırnak işaretinin kullanımı;**

Belli bir vurguyu vermek veya ironi yapıldığını vurgulamak için kullanılabildiği gibi, başka amaçlarla da kullanılır.

- Konuşmacı başkasının sözlerini tekrarlarlarken kullanılır.
- Şarkı sözlerinin yazımında satırın başına ve sonuna kullanılır.
- Şiir, kitap, alıntı, atasözü vb belirtirken kullanılır.

❖ **Tek tırnak işaretinin kullanımı;**

- Karakter özelliği olarak kelimeleri bilerek yanlış söylüyorsa sadece yanlış söylenen kelime alınmalıdır.

(Kalk Gidelim dizisindeki Şakir karakterinin konuşmaları)

Örnek; Sinsilik yerine ‘simsilik’ – bacanak yerine ‘bacanaks’ – lahmacun yerine ‘lavajun’

- Özel isimleri bilerek yanlış söylüyorsa söylenen isim alınmalıdır.
Örnek; 'Velito', 'Bademgül', 'Velik', 'Mumi', 'Nurcin', 'Meri'
- Cümle içerisinde yabancı kelimeler geçiyorsa tek tırnak içine alınmalı.
Örnek; Bütün bunlar 'nice' olmuş.
- ❖ **Parantez içi üç yıldız kullanımı;**
Örnek; (Sessiz olan sansürlerde) İki (***) sokakta bekliyor.
Örnek; İki g*t sokakta bekliyor. (İsteyen kurum için yapılabilir)

Not: Eğer bip sesiyle sansür uygulandıysa parantez içinde (Bip) şeklinde yazılmalıdır.

3- Karakter İsimlerinin Yazımı

- ❖ Kural gereği karakter ismi belli olana kadar (ismi duyulana veya isim yazılımı bir yerde okunana kadar; örnek: telefon ekranı) hiçbir şekilde ismi önceden kullanılmaz.
- ❖ Karakter ismen veya mesleki olarak tanıtılana kadar erkek, kadın, genç, çocuk ya da mesleki unvanıyla tanımlanarak yazılmalıdır.
- ❖ Yüzüne karşı konuşulan karakterlerde unvanla söylenen hanım ve beyler büyük harfle başlamalıdır.
Örnek; Durumu nasıl Doktor Bey?

Not: Üçüncü şahıstan bahsediyorlarsa küçük harfle yazılacaktır.

Örnek; Ayşe bugün doktor hanımın kontrolünden geçti.

- ❖ Görüntüde birden fazla ismi bilinmeyen kişi varsa konuşan kişinin erkek, kadın, genç, çocuk vb. belirterek yazılmalıdır. Kalabalık ortam sahnelerinde kişileri numaralandırarak ayrıca belirtmeye gerek yoktur.
- ❖ Karakter isimlerinin kullanımı unvan, lakap, kısaltma vb. şekilde de yazılabilir.

1- Karakter isimlerinin tekrarı

- Sertlik!
Karakter ismi fazlasıyla tekrarlandığında vurguyu karakter ismine vermek için birden fazla kez yazılmalıdır.
Örnek; Zeynep! Zeynep, kızım duymuyor musun?
- Yüzleşme! (Karşı tarafa karşı duygu yükü)
Örnek; Bunu yapma dedim sana Nihal! (Yüzleşme olan sahnelerde vurgu karakterdeyse isim kalmalıdır.)
Örnek; Bunu yapma dedim sana. (Karşılıklı konuşmalarda isim düşürülebilir.)

Özel durum: Sahnede yüzleşme durumu söz konusu olduğunda karakter isimlerinin tekrarı vurgudur. Sağırlar özneyi vurgulayarak kullandıkları için karakter isim kullanımı bu durumlarda uygulanmalıdır.

- Uyarı!
Örnek; Bunu yapacak mısın gerçekten Şirin? Şirin! (Karakter isminin ikinci kere söylenmesi dikkat çekme anlamı taşıdığı için söylendiği kadar tekrarlanabilir.)

Not: (Eğer karakter isminin tekrarı bir şeyi ifade ediyorsa (duygu, sertlik, yüzleşme, uyarı) tekrarlanabilir ama karakter ismi bir şey ifade etmiyorsa tekrarlanmayabilir.

2- Kişidili

- Söylem (Alanın, duygunun veya bir ifadenin terimcesi.)
Örnek; Hukukçuların terimlerle konuşma dili.
- Edimbilim (Bu dilin kullanım şekli kapsar.)
- Bireydil (Karakteri belirleyen unsur.)
Şeklinde kullanılan kelimeler cümle içinden çıkarılmaz
- Hitap cümlesi olan kelimeler kişidilini belirlediği için tek tırnak işaretine alınmamalıdır.
Örnek; Bebitom, aşkısı, hacıt, bro

3- Karakterin özelliklerinin belirtilmesi

Seçilen kelimelerle, yapılarla, ünlem kullanımlarıyla vb. şeklinde kişidilinin altyazıya aktarılması durumunda ilgili kelimeler cümle içinden çıkarılmaz
Karakter özelliklerini belirten amaçsal kelimeler (aşağıdaki özellikler) cümle içinde geçiyor ise cümleden atılmamalıdır.

Karakterleşme (Amaçsal olan belirgin özelliklerin yazılımı)

- Tekrar, karakterin tekrarladığı özel kelimeler
- Yanlış kullanım-telifuz
- Devrik cümle
- Nida
- Onaylama sorusu
- Kekeme

4- Sayıların Yazımı

- ❖ Metin içerisinde sayılar yazılırken birden ona kadar (on dahil) yazıyla yazılmak zorundadır. 11 ve devamı sayılar rakamla yazılmalıdır. Satır başına gelen sayılar (11 ve devamı) sayı ile yazılabilir. Ancak bazı durumlarda kasa şifresi, telefon numarası, kimlik numarası, plaka vb. tamamen sayıyla yazılmalıdır.
- ❖ Bunun dışında bütün matematik işaretleri de (yüzde, çarpı, bölü, eşittir) işaretle değil yazıyla yazılmalıdır.

Örnek; üçüncü çocuk, haftanın beşinci günü, iki hafta sonra.

- ❖ Cümle sayıyla bitiyorsa sonuna nokta konulmamalıdır.

Örnek;

DOĞRU

- Yaşınız kaç?
- Benim yaşıım 23

YANLIŞ

- Yaşınız kaç?
- Benim yaşıım 23.

- ❖ Hükümdar adlarını belirtirken Romen rakamlarıyla yazılmalıdır.

Örnek; III. Selim, XIV. Louis

- ❖ İstisnalar; Gün, ay ve yılın birlikte belirtildiği durumlarda sayıyla yazılır. Ayrıca gün ve ay büyük harfle başlar.

Örnek; 8 Aralık 2016 Perşembe günü fuardayız.

Örnek; 29 Mayıs 1453 Salı günü, 29 Ekim 1923, 28 Aralık 1982'de göreve başladı.

Örnek; Okullar genellikle eylülün ikinci haftasında öğretime başlar.

5- Saatlerin Yazımı

❖ Saat, dakika ve saniye arasında nokta konulmalıdır.

Örnek; Dokuz buçukta toplantı başlıyor. (Söylenirse)

09.30'da toplantı başlıyor. (Söylenirse)

Örnek; Dördü çeyrek geçe çıkacağını söyledi. (Söylenirse)

16.15'te kapılar kapandı. (Söylenirse)

Örnek; Saat dokuzu beş geçe Ata'm Dolmabahçe'de.

Atatürk 10 Kasım 1938'de 09.05'te öldü.

6- Zaman İfadelerinin Yazımı

❖ Cümle içerisindeki aynı anlamda kullanılan birden fazla zaman ifadesi eğer cümlelerin anlamını bozmuyorsa çıkarılabilir. Veya eş anlamlı bir kelime tercih edilebilir.

Bazen, ara sıra, çabuk, hemen, şimdi, artık, daha, demin,

Örnek; Çabuk hemen onu bana getir. (Çabuk veya hemen kelimesinden biri tercih edilmelidir.)

7- Para Birimleri Ve Ölçüm Birimlerinin Yazımı

❖ Para birimleri olduğu gibi yazılacaksa küçük harfle yazılmalı, kısaltmalı yazılacaksa büyük harfle yazılmalıdır.

❖ Para birimleri simgesiyle değil yazıyla yazılmalı ve kuruşlar virgül ile ayrılmalıdır.

Örnek; 8 Türk Lirası, 8 lira, 8 TL, 10 dolar, 10 USD

❖ Ölçü birimleri küçük harfle yazılmalıdır.

Örnek; Bu söğüt dalı bir metreyi geçmez.

180 metre, 180 santimetre, 2.7 kilometre

8- Yabancı Dildeki Sözcüklerin Yazımı

❖ İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca ve İspanyolca isimler özgün haliyle yazılırken, bu diller dışındaki, yani alfabesi Latin olmayan dillerdeki isimler (Rusça, Japonca, Rumca vs.) ise "Türkçe okunuşlarıyla" yazılmalıdır.

❖ Yukarıda sayılan 5 "ana" dilde küçük oynamalar yapılması gerekiyor. London – Londra, Texas – Teksas, München – Münih, California-Kaliforniya muhakkak bu tür yabancı kelimelerin yazılışları internetten araştırıldıktan sonra yazılmalıdır.

❖ Eğer dilinden emin olmadığımız yabancı sözcükler Türkçe cümlelerin içerisinde geçiyorsa parantez içerisinde (Yabancı sözcük) şeklinde yazılarak cümleye devam edilir. Eğer uzun bir konuşma varsa (Yabancı dilde konuşma) olarak yazılmalıdır.

❖ Bilinen bir dilde ise satırın başında parantez içinde o dili yazarak geri kalan cümle TDK kurallarına göre yazılmalıdır.

Örnek;

DOĞRU

(Azerice) Onsuz yaşayamam ki.

YANLIŞ

(Azerice) Onsuz yaşıyra bilmirem ki.

- ❖ Replik gereği tamamen o dil konuşuluyorsa (çevirisi yapılmadan) parantez içinde hangi dil olduğu belirtilerek yazılmalıdır.
Örnek; (Arapça konuşmalar)
- ❖ Bilinen yabancı dildeki şarkılarda eğer şarkının ismi biliniyorsa ismiyle yazılmalıdır, bilinmiyorsa parantez içinde dili belirtilerek yazılmalıdır.
Örnek; (Yunanca şarkı), (Almanca şarkı)

9- Kelime ve Görüntü Tekrarlarının Yazımı

- ❖ Tekrarlanan replik birden fazla kelimeyi içeriyorsa
Örnek; “Ben gelmiyorum” bir kere yazılacak tekrarlandığı sürece ses dalgası boyu kadar ekranda tutulacaktır.
- ❖ Tekrarlanan şey tek kelimedenden ibaretse (Hayır, al, koş) gibi en fazla üç kez yazılacak, aralarına virgül konulacak ve tekrarlandığı sürece ses dalgası boyu kadar ekranda tutulacaktır.
Örnek; Arka Sokaklar dizisinde çok sık kullanılan gibi “Hadi, hadi, hadi.”
- ❖ Görselde tekrarlanıyor ise ve işitsel, görselde tekrarlanan bir şeyin tekrarı ise asla silinmez. Ekranda önem teşkil eden sahnelerde tekrarlanan sesleri anlatımda amaçsallık taşıdığından tekrarlandığı kadar bu sesler yazılmalı.

Örnek; Quentin Tarantino’nun bir filminde geçen sahnede, bir adamı yakalamak amacıyla tuvalettaki kapıları art arda kırarak onu bulmaya çalışırken yaptığı ses tekrarları önem teşkil ediyor.

Örnek; Satrançta kademe kademe atın nasıl gidileceğini tek tek gösteriyorsa silinmeyecek.

At her hamle yaptığında, karakterin sürekli “böyle” demesi gibi.

10- İkili Konuşmaların Yazımı

- ❖ Kalabalık bir ortamda iki kişi konuşurken üçüncü kişinin aniden konuşmayı bölerek girdiği anda isim kullanımı Sağır erişimini kolaylaştırmak için tercih edilmelidir.
- ❖ Konuşma çizgisinden sonra kesinlikle boşluk bırakılmayacaktır.
- ❖ İkili konuşmalar aynı ses dalgası boyu içerisinde yazılacaksa iki satır halinde yazılır. Her iki diyalog başına konuşma çizgisi konur.

Örnek;

DOĞRU

-Hoş geldin.

-Hoş bulduk.

YANLIŞ

-Hoş geldin. -Hoş bulduk.

- ❖ Devam eden cümlelerde bir sonraki satır üç nokta ile başlıyorsa satırın başına tire konmamalıdır.

Örnek;

DOĞRU

...aklıma takıldı o.

-Bu Aytül dediğiniz kimmiş?

YANLIŞ

-...aklıma takıldı o.

-Bu Aytül dediğiniz kimmiş?

11- Uzun Cümlelerin Yazımı

- ❖ Eğer yazılan cümlelerin karakter sayısı belirtilen kuralları aşıyorsa cümle uygun yerinden bölünür. Bölünen yerin sonuna üç nokta konduktan sonra ikinci kısmın da başına üç nokta konularak cümle devam ettirilir.
- ❖ Üç noktayla başlayan devam eden cümlelerin ilk kelimesi özel isim içermiyorsa küçük harfle yazılmalıdır. Bölünen cümlelerin başına ekranda görünmeyen kişinin ismi yazılmamalıdır.
- ❖ Üç noktayla başlayan devam eden cümlelerin başına konuşma çizgisi “-“ konulmamalıdır.

Örnek;

DOĞRU

...bu sefer yalvarmaya başladı.

YANLIŞ

...Bu sefer yalvarmaya başladı.

DOĞRU

...kafamı yastığın altına sokup uyumaya çalıştım.

YANLIŞ

(Efsun)...kafamı yastığın altına sokup uyumaya çalıştım.

DOĞRU

...kafamı yastığın altına sokup uyumaya çalıştım.

YANLIŞ

-...kafamı yastığın altına sokup uyumaya çalıştım.

12- Diyalog Kesilmesi Yazımı

- ❖ Karakterin konuşması başkası tarafından veya bir dış etken ile kesiliyorsa, diyalog sonuna kesilen kelimeye bitişik olarak çift tire “--“ konulmalıdır. Tireler arasında da boşluk verilmemelidir.
- ❖ Karakterin konuşması kendisi tarafından yarım bırakılıyorsa, diyalog sonuna üç nokta “...” konulmalıdır.

13- Şarkılar, Şiirler Ve Alıntı Sözlerin Yazımı

- ❖ Şarkı başladığında (“Şarkıcının ismi – Şarkının ismi” çalıyor) yazılır.

Örnek; (“Aşık Veysel – Uzun İnce Bir Yoldayım” çalıyor)

- ❖ Şarkı sözleri her mısranın başına ve sonuna tırnak konularak yazılır. Mısra sonundaki tırnaktan önce nokta konulmamalıdır. Ancak gerektiği durumlarda soru işareti ve ünlem işareti kullanılabilir.
Örnek; “Uzun ince bir yoldayım”
“Gidiyorum gündüz gece”
- ❖ Fonda söylenen şarkı sözü ile konuşma üst üste geliyorsa hikâye bütünlüğüne göre öncelik hangisindeyse o yazılmalıdır.
- ❖ Şarkı sözleri original haliyle yazılmalıdır.
- ❖ Atasözleri, deyim, ünlü kişilerin sözleri tırnak içerisinde yazılmalıdır.

14- Diyalog Dışı Seslerin Yazımı

- ❖ İç ses, dış ses ve anlatıcı sesler isimleri biliniyorsa isimleriyle, isimleri bilinmiyorsa erkek, kadın, çocuk vs. olduğu parantez içinde satırın başına belirtilerek yazılmalıdır.
- ❖ Her satırın başına muhakkak tekrarlanarak yazılmalıdır.
- ❖ **İç ses yazımı (kafa sesi):** Karakterin kendi sesiyle bir metni, bir alıntıyı vb. içinden okumasına veya düşüncelerini kafa sesiyle geçirmesine denir.
Örnek; Sahnede Ayşe karakteri var ise Ayla’dan gelen mesajı içinden okuyorsa bu (Ayşe iç ses) olarak yazılır.
- ❖ **Dış ses yazımı:** Sahnede olmayan anlatıcıların ve karakterlerin konuşmaları, geçmişe ait konuşmaların tekrar o an ekrandaki sahnede sadece ses olarak verildiğinde, bir şiir, bir alıntı vb. metinlerin sahneden bağımsız bir sesle (görüntüde olmadan ya da varsa o an konuşmadan) okunmasına denir.
Örnek; Sahnede Ayşe karakteri var ise Ayla’dan gelen mesaj Ayla’nın ses tonuyla okunuyorsa bu (Ayla dış ses) olarak yazılır.
- ❖ **Anlatıcı yazımı:** Olay örgüsünü dışarıdan bir ses tarafından anlatılmasına denir.

15- Görülmeyen Kişilerin Diyaloglarının Yazımı

- ❖ Yüzü görünmeyen veya tanınmayan kişilere ait diyaloglarda parantez içinde konuşanın ismi yazılır. Cümle devam ederken kişi ekranda görünmeye başlamış ise bu durumda kişinin ismi cümle başında yazılmaz.
- ❖ Diyaloglar telsiz, televizyon, radyo vb. cihazlardan geliyorsa bu durumda cümle başına parantez içerisinde kesinlikle kişinin isminin yazılması, ismi bilinmiyorsa kadın, erkek, çocuk vb. şeklinde yanına cihazın ismi belirtilerek yazılmalıdır.
Örnek; (Ali telsiz ses) Gelmiyor musun?

Örnek; (TV erkek ses) Çok güzelsin.

Not: Ekranda görünen televizyon, telefon gibi cihazlardan gelen konuşmaların başına isim ve ses diye belirtmeye gerek yoktur.

16- Diğer Durumların Yazımı

- ❖ Anlam karmaşası olan veya devrik cümlelerin (yer var ise) cümlelerin yapısının düzeltilmesi tercih edilmelidir.
Örnek; “Çağırdın mı ambulansı?” yerine “Ambulansı çağırdın mı?”
- ❖ “Değil mi?” ile biten cümlelerin devamı cevap niteliğindeyse kalmalıdır. Farklı bir cümleyle devam ediyorsa “Değil mi?” çıkarılabilir.
- ❖ Cümleyi anlaşılır hale getirebilmek için bazı durumlarda eş anlamlı kelimelerle cümlelerin yapısı değiştirilebilir.
Örnek; “Benim babam ihtiyar” yerine “Benim babam yaşlı”
- ❖ Hiçbir ses duyulmuyorsa, hikâye bütünü bir önem taşıdığı durumlarda (Sessizlik) belirtilmelidir.
- ❖ Çoklu konuşmaların olduğu sahnelerde kişiler aynı anda aynı cümleyi söylüyorsa cümlelerin başına (Hep bir ağızdan) yazılmalıdır.
Örnek; -(Komutan) Merhaba asker!
 -(Hep bir ağızdan) Sağ ol!
- ❖ Eğer çoklu konuşmalar anlaşılır biçimde değilse ve kimin ne söylediği duyulmuyorsa burada (Üst üste konuşmalar) ya da (Anlaşılmayan konuşmalar) yazılmalıdır. Bu konuşmaların içinde konu bütünlüğüyle ilgili önem taşıyan anlaşılan cümleler varsa bu cümleler muhakkak yazılmalıdır.
- ❖ Ezan, mevlid, dua okunuyor ise parantez içinde (Mevlid okunuyor), (Şehadet getiriyor), (Dua okunuyor), (Kur'an okunuyor), (Zikir çekiliyor) şeklinde yazılmalıdır.
- ❖ Pekiştirme amacıyla yapılan ekmek mekmek; spor mpor gibi ikinci kelimenin anlamsız olduğu ikilemelerde, anlamsız ikinci kelime yerine “falan” kelimesi kullanılmalıdır.
Örnek; Ekmek falan, spor falan gibi.
- ❖ Cümleler “Ve” ile başlamaz ancak bu durum cümleye anlam katıyorsa aynen bırakılır. Anlam katmadığı durumlarda ölçünlü dil dediğimiz Türkçe standart yazı dilini kullanıyoruz.
- ❖ Plaka yazımı yapılırken eğer il isimleriyle söyleniyorsa araya nokta koyarak belirtilmelidir.
Örnek; 06 Ankara.Bursa.Kütahya 34

17- Anlamsız Seslerin Yazımı

- ❖ Cümle içinde yer alan gereksiz nidalar ve anlamsız sesler amaçsal değilse yazılmamalı, eğer karakterin özelliklerinden biriye ikamesi seçilebilir. Burada önemli olan aynı anlamı verecek başka bir kelimenin seçilmesidir.
Örnek; Ben bunu sana söylemiştim ya. (Bu cümlede “ya” vurgusuna göre farklı anlamları olabilir serzeniş, kızgınlık, şaşırma vb.
 Ben bunu sana söylemiştim yaa!
 Ben bunu sana söylemiştim yahu! (Serzeniş)
 Ben bunu sana söylemiştim ama! (Kızgınlık)

Örnek;

-Ee?

-Ne ee'si? (Çıkarılamayacağı durum)

- ❖ Cümlede kullanılan (I ih) anlamına uygun olarak kelime karşılığı ile tanımlanmalıdır.

Örnek; Hayır, olmaz, yok vb.

- ❖ Cümlede kullanılan (Hı hı) anlamına uygun olarak kelime karşılığı ile tanımlanmalıdır.

Örnek; Evet, olabilir, tamam vb.

- ❖ Konuşma dilinde kullanılan “cık, cık, cık” yazı diline aktarılırken, anlamını karşılayacak bir ikamesi varsa bu kelimeyle belirtilmelidir. İstisnai durumlarda aynen bırakılabilir.

18- Müziklerin Yazımı

Müzik teması

(Müzik)

(Duygusal müzik)

(Gerilim müziği)

(Hareketli müzik)

(Aksiyon müziği)

(Jenerik müziği...) biçimde yazılır

Ayrıca ismi bilinmeyen ama temasal müzikler;

(Klasik müzik)

(Caz müzik)

(Rock müzik)

(Pop müzik) biçimde de yazılabilir.

- ❖ Müzik altyazısının ekranda kalma süresi en az 2, en fazla 3 saniye olmalıdır.

- ❖ Müzik eğer 20 saniyeden fazlaysa başladığında (Müzik...) ya da türü varsa (Gerilim müziği...) diye belirtilmeli ve devam eden müzikler her 15 saniyede bir devamlılığı anlatmak adına (...) şeklinde tekrarlanmalıdır. Bu kural da aynı şekilde ekranda kalma süresi en az 2, en fazla 3 saniye olmalıdır.

Örnek;

Dosya	Düzenle	Araçlar	Yazı denetimi	Video	Senkronizasyon	Otomatik çeviri	Ayarlar	Ağ	Yardım
Biçim SubRip (.srt)						Kodlama Unicode (UTF-8)			
#	Başlangıç	Bitiş	Süre	Metin					
1	01:43:22,824	01:43:25,324	2,500	(Aksiyon müziği...)					
2	01:43:40,222	01:43:42,722	2,500	(...)					
3	01:43:57,287	01:43:59,787	2,500	(...)					

- ❖ Müzik ses tonu amaçsal olarak yükseldiğinde kesinlikle belirtilmelidir.

Örnek; (Müzik yükseldi)

- ❖ Enstrümanlar müzikle birlikte yazılmaz. Tek enstrüman varsa ve hangi enstrüman olduğu biliniyorsa bunları içine parantez içinde belirtilmelidir.

Örnek;

(Keman çalıyor) devam ediyorsa devamlılığı anlatmak için (...) olarak belirtilmelidir.

(Piyano çalıyor) devam ediyorsa devamlılığı anlatmak için (...) olarak belirtilmelidir.
(Gitar çalıyor) devam ediyorsa devamlılığı anlatmak için (...) olarak belirtilmelidir.

- ❖ Ancak sadece jenerik müziği (Müzik – Jenerik) olarak filmin başında ve sonunda yazılmalıdır. Jenerik müziği filmin ortasında geçiyor ise jenerik olarak yazılmaz.

19- Efektlerin Yazımı

- ❖ Amaca yönelik bir ses ise yazılmalı ama görüntüde varsa yazılmamalıdır.
- ❖ Olabildiğince bütün efektler eylem odaklı yazılmalıdır. Ama eylemleştirelemeyen efekt sesleri ses olarak bırakılmalıdır.

Örnek; (Yaklaşan ayak sesleri)

Efekt sesleri;

- Sahneyi anlamlandırıyor (korku filmi),
- Efekt sahne boşluğunu dolduruyorsa (uzun sessizliği bozması),
- Efekt amaçlı konulmuşsa (kalabalıkta sürekli kapı açılması)
- Ve bunun gibi durumlarda yazılır.

Not: Aksi durumda okuma hızı, yer, tekrar sayısı ve görselin anlamlandırmasını bir şekilde bozduğunda yazılmamalıdır.

- ❖ Sesin hangi hayvandan geldiği net şekilde belliyse ve çıkardığı sesin tanımı net bir şekilde yapılabiliyorsa (hırlama, havlama gibi) ayrıntılı şekilde yazılmalıdır.

Örnek;

- (Kedi miyavlıyor)
- (Köpek hırlıyor), (Köpekler havladı), (Köpek havlıyor)
- (At kişniyor)
- (Kuş ötüyor) (Kuş öttü)

Hayvanların ses tanımlamaları yapılamıyor ise ses olarak yazılmalıdır.

Örnek;

- (Martı sesleri)
- (Baykuş sesi)

- ❖ Nesnelere ait sesler ile eylem sonucu oluşan sesler efekt sesi olarak yazılır.

Örnek;

- (Nurten ağlıyor)
- (Gülüyorlar)
- (Nefes alıp veriyor)
- (İç çekiyor)
- (Kapı zili çalıyor)
- (Kapıya vuruyor)
- (Kapı açıldı)
- (Kapı kapandı)
- (Kapı gıcırıyor)
- (Kapı çarptı)
- (Ayak sesi)

- ❖ Devam eden kapı zillerine (Israrla kapı zili çalıyor) yazılmalıdır.
- ❖ Dijital sesler ile mekanik aletlerden gelen sesler efekt sesi olarak yazılmalıdır.
Örnek;
(Telefon çalıyor)
(Telefon titriyor)
(Mesaj geldi)
(Ambulans sireni çalıyor)
(Polis sireni çalıyor)
(Telsiz anonsu)
(Meşgul tonu)
(Arama tonu)
(Hat sesi)
- ❖ Dijital cihazlardan gelen sesler hikâyenin bütünlüğünde bir anlam ifade etmiyor ise efekt sesi ile belirtilebilir.
Örnek;
(Radyo açık)
(Televizyon açık)
- ❖ Birden fazla konuşma içeren ve anlaşılması mümkün olmayan durumlarda aşağıdaki şekilde efekt sesi kullanılır. Ortam sesleri yazılırken, sadece ortam sesi şeklinde değil bulunan yer de belirtilerek ortam sesi yazılmalıdır.
Örnek;
(Sokak ortam sesi)
(Kafe ortam sesi)
(Büro ortam sesi)
- ❖ Efekt sesleriyle konuşma metni alt alta iki satır halinde yazılabilir. Aynı satıra efekt sesiyle konuşma cümlesi yazılmaz. Efekt ile konuşma cümlesinin iki satır halinde yazıldığı durumlarda konuşma cümlesinin başına konuşma çizgisi konulmamalıdır.
Örnek;
DOĞRU
(Gülme sesi)
Merhaba.
YANLIŞ
(Gülme sesi)
-Merhaba.
- ❖ Özellikle gülme efektleri yazılırken gülen ve ağlayan kişi görünmüyorsa ve kim olduğu biliniyorsa başa isim yazılmalı. Gülen veya ağlayan kişinin görünüyorsa olması halinde ismi yazılmamalıdır.
- ❖ Ana sahneden geçmişe, geleceğe, düşünceye gibi başka sahne geçişlerindeki ara ses efektini kesinlikle belirtilmelidir.
Örnek;
(Geçiş sesi)

20- K nyeye yazımı

TRT dizileri i in;

Bu dizinin sesli betimleme, ayrıntılı altyazı ve i aret dilini kapsayan e eri imi **** tarafından Sesli Betimleme Derne ine yaptırılmıştır.

KanalD dizileri i in;

Bu dizinin sesli betimleme, ayrıntılı altyazı ve i aret dilini kapsayan e eri imi Kanal D tarafından Sesli Betimleme Derne ine yaptırılmıştır.

Digiturk film veya dizileri i in;

Bu filmin/dizinin sesli betimleme, ayrıntılı altyazı ve i aret dilini kapsayan e eri imi Digiturk tarafından Sesli Betimleme Derne ine yaptırılmıştır.

Dernek filmleri i in;

Bu filmin sesli betimleme, ayrıntılı altyazı ve i aret dilini kapsayan e eri imi Sesli Betimleme Derne i tarafından yapılmıştır.

Fox TV dizileri i in;

Bu dizinin ayrıntılı altyazısı FOX TV tarafından Sesli Betimleme Derne ine yaptırılmıştır.

Not: Fox TV, Tivibu vb. e eri imin dı ındaysa sadece yapılan i  belirtilmelidir.

KAYNAKÇA

- ABC. 2010. *Industry Guidelines on Captioning Television Programs*. Retrieved from www.abc.net.au/mediawatch/transcripts/1105_freetvguidelines.pdf
- Akı, N. 1968. *Çağdaş Türk Tiyatrosuna Toplu Bakış*, Ankara: Atatürk Üniversitesi.
- Akyol, A. 2014. "Türk Dizilerini Dünyada 400 Milyon Kişi İzliyor", *Akşam*, Haziran 15. Erişim: 5 Temmuz, 2015.
- <http://www.aksam.com.tr/pazar/turk-dizilerini-dunyada-400-milyon-kisi-izliyor/haber-315819>
- Albertini, J., & Mayer, C. 2011. "Using miscue analysis to assess comprehension in deaf college readers". *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 16, 35–46. <https://doi.org/doi:10.1093/deafed/enq017>
- Alugha, A. 2019. "This is how punctuation in subtitles work". <https://alugha.com/article/af244563-f225-11e8-ae07-bd40fe6585ab?lang=eng>.
- And, M. 1971. *Meşrutiyet Döneminde Türk Tiyatrosu, 1906-1923*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Antia, S. D., Jones, P. B., Reed, S., & Kreimeyer, K. H. 2009. "Academic status and progress of deaf and hard-of-hearing students in general education classrooms". *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 14, 293–311. doi:10.1093/deafed/enp009
- Arpad, B. 1959. "Türk Sinemasının 40 yılı (1919-1959)." *Sinema-Tiyatro*, Sayı 5, 15 Temmuz.
- Arslan, S. 2011. *Cinema in Turkey. A New Critical History*. New York: Oxford University Press.
- Arumi-Ribas, M. & P. Romero Fresco. 2008 "A Practical Proposal for the Training of Respeakers". *The Journal of Specialised Translation*, Issue 10 - July 2008. https://www.jostrans.org/issue10/art_arumi.pdf. ASSIS
- Aziz, A. 1991. *Televizyon Yayınlarında Geleneksel Kültür*. Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırma Vakfı. Ankara.
- Báez Montero I.C., Fernández Soneira A.M. 2010. "Spanish deaf people as recipients of closed captioning". In: Matamala A., Orero P., editors. *Listening to Subtitles. Subtitles for the Deaf and Hard of Hearing*. Peter Lang; Bern, Switzerland: 2010. pp. 25–44
- Baker, R. G., Lambourne, A., & Rowston, G. 1984. *Handbook for Television Subtitlers*. Winchester: Independent Broadcasting Authority.
- Bakhtin, M.M. 1986. *Speech Genres and Other Late Essays*, (Ed.) C. Emerson ve M. Holquist, Çeviri: Vern W. McGee, Austin: University of Texas Press.
- Baş, N. 2016. *Görsel-İşitsel Çeviri: Dublaj ve Sesli Betimleme*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Baumgarten, N. 2005. *The Secret Agent: Film dubbing and the Influence of the English Language on German Communicative Preferences- Towards an analysis of language use in visual media*, PhD Thesis. University of Hamburg, Hamburg, Almanya. <http://www.sub.uni-hamburg.de/opus/volltexte/2005/2527/>.
- BBC. 2018. *BBC subtitle guidelines*. London: The British Broadcasting Corporation. Retrieved from <http://bbc.github.io/subtitleguidelines/>
- Beseghi, M. 2013. "Having fun in the classroom: Subtitling activities", *Language learning in higher education*, III/2 pp. 395-407.
- Bianchi, F. 2015. "Subtitling science: An efficient task to learn content and language", *Lingue e Linguaggi*, XV 7-25.
- Bird S.A. & Williams J.N. 2002. "The effect of bimodal input on implicit and explicit memory: An investigation into the benefits of within-language subtitling". *Applied Psycholinguistics*. 23:509–533.

- Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi. 2006. Yürürlüğe Giriş Tarihi: 13 Aralık 2006. Son erişim Ağustos 2018.
http://www.tiemf.org.tr/arsiv/mevzuatlar/bm_engellihaklarisozlesmesi.pdf.
- Braun, S. ve P. Orero. 2010. "Audio description with audio subtitling- an emergent modality of audiovisual translation", *Perspectives: Studies in Translatology*, Vol 18, No 3. 173-188. DOI:10.1080/0907676X.2010.485687.
- Bredin, H. & Gelly, G. 2016. "Improving ´speaker diarization of tv series using talking-face detection and clustering". In *Proceedings of the 24th Annual ACM Conference on Multimedia*.
- Brenner, K., & I. Helin (eds.). 2016. in *TRAlinea: The Translariion of Dialects in Multimedia III*, Special Issue. Bologna: University of Bologna [19 May 2017]. Available on <http://www.intralinea.org/specials/mediaelectrans3>
- Burnham, D., Leigh, G., Noble, W., Jones, C., Tyler, M., Grebennikov, L., & Varley, A. 2008. "Parameters in television captioning for deaf and hard-of-hearing adults: Effects of caption rate versus text reduction on comprehension". *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 13, 391–404. doi:10.1093/deafed/enn003
- Caimi, A. 2006. "Audiovisual Translation and Language Learning: The Promotion of Intralingual Subtitles", *The Journal of Specialised Translation*, VI 85-98.
- Captiz, C. 2019. "Translation in The Form Of Subtitles". <http://captiz.com/wp-content/themes/captiz/SubtitlingGuidelinesCaptiz.pdf>
- CBC [Canadian Broadcasting Centre]. 2003. *The CBC captioning style guide*. Retrieved from <http://joelclark.org/access/captioning/CBC/images/CBC-captioning-manual-EN.pdf>
- Cener, H. 1960. "Artistin Büyük Anketi: Yeni Sansür Nizamnamesi." *Artist* 12: 22-23. http://arsiv.tsa.org.tr/uploads/documents/yeni_sansur_nizamnamesi_5430/artist_12_22_23_1.pdf
- Chaume, F. 2012. *Audiovisual Translation: Dubbing*. London & New York: Routledge.
- Chaume Varela, F. 2013. "The turn of audiovisual translation: New audiences and new technologies", *Translation Spaces* 2. 105-123. DOI 10.1075/ts.2.06cha.
- Chesterman, A., Wagner E. 2002. *Can theory help translators? A dialogue between the Ivory Tower and the Wordface*, Manchester, UK and Northampton, MA: St. Jerome
- Chiaro, D. 2008. "Where Have All the Varieties Gone? the Vicious Circle of the Disappearance Act in Screen Translations." In *Dialect for All Seasons*, edited by I. Helin, 9–25. Münster: Nodus Publikationen.
- Chiaro, D. 2009. "Issues in Audiovisual Translation". J. Munday (ed.) *The Routledge Companion to Translation Studies*, 141-165. London & New York: Routledge Taylor and Francis Group.
- Chiaro, D. 2013. "Audiovisual Translation", *The Encyclodepia of Applied Linguistics*, (Ed.) C. A. Chapelle, UK: Blackwell Publishing Ltd. DOI:10.1002/9871405198431.wbeal10061.
- Çankaya, Ö. 1992. *Türk Televizyonunun Program Yapısı*. İstanbul: Mozaik Basım ve Yayıncılık.
- Çetin Erus, Z. 2005. *Amerikan ve Türk Sinemasında Uyarlamalar*. İstanbul: Es Yayınları.
- De Higes andino, I & Cerezo Merchan B. 2018. "Using evluation criteria and rubrics as learing tools in subtitling fort he D/deaf and hard of hearing". *The Interpreter and Translator Trainer*, 12:1. 68-88.
- Delabastita, D. 1989. "Translation and mass communication: Film and TV translation as evidence of cultural dynamics", *Babel* 35:4. 193-218. de Linde, Z. ve N. Kay. 1999. *The Semiotics of Subtitling*, Manchester: St. Jerome.
- Di Giovanni, E. 2018. "Participatory accessibility: Creatingaudiodescription wit blind and non-blind children". *Journal of Audiovisual Translation* 1(1), 155-169.

- Diaz Cintas, J. & A. Remael. 2007. *Audiovisual Translation: Subtitling*, Manchester: St. Jerome Publishing.
- Diaz Cintas, J & M. Fernández Cruz, M. 2008. "Using subtitled video materials for foreign language instruction", in J. Díaz Cintas (ed.), *The didactics of audiovisual translation*, Amsterdam, 201-14.
- Diaz Cintas, J. & G. Anderman. 2009. "Introduction", *Audiovisual Translation: Language Transfer on Screen*, (Ed.) J. Diaz Cintas ve G. Anderman, London ve New York: Palgrave Macmillan. 1-20.
- Diaz Cintas J., Matamala, A., Neves, J. 2010. (Ed). *New insights into audiovisual translation and media accessibility*. Amsterdam: Rodopi, 11-22.
- Doherty, S., & Kruger, J.-L. 2018. "The development of eye tracking in empirical research on subtitling and captioning". In J. Sita, T. Dwyer, S. Redmond, & C. Perkins (Eds.), *Seeing into Screens*. London: Bloomsbury.
- Douglas A Reynolds. 2002. "An overview of automatic speaker recognition technology". In *Acoustics, speech, and signal processing* (ICASSP).
- Downey G. 2010. "Teaching reading with television: Constructing closed captioning using the rhetoric of literacy". In: Nelson AR, Rudolph JL, (Eds) *Education and the culture of print in modern America*. Madison: University of Wisconsin Press, pp. 191–214.
- Ehrlich, S. F., & Rayner, K. 1981. "Contextual 20 effects on word perception and eye movements during reading". *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 20, 641–655.
- Ellender, C. 2015. "Dealing with Difference in Audiovisual Translation. Subtitling Linguistic Variation in Films". *New Trends in Translation Studies - Volume 14*. Oxford: Peter Lang Academic Publishing.
- Engage Media, 2017. *Best Practices for Online Subtitling*.
<https://www.engagemedia.org/blog/best-practices-for-online-subtitling>
- Eugeni, C. (2008). "A Sociolinguistic Approach to Real-time Subtitling: Respeaking vs. Shadowing and Simultaneous Interpreting". C.J. Kellett Bidoli and E. Ochse (Eds), *English in International Deaf Communication, Linguistic Insights* series vol. 72, Bern: Peter Lang, 357-382.
- Gambier, Y. 2003. "Introduction Screen Transadaptation: Perception and Reception", *The Translator: Screen Translation Special Issue*, Volume 9, No 2, Manchester: St Jerome Publishing. 171-189.
- Gambier, Y. 2008. "Recent Developments and Challenges in Audiovisual Translation Research", *Between Text and Image: Updating Research in Screen Translation*, (Ed.) D. Chiaro ve C. Heiss, Amsterdam: John Benjamins. 11-33.
- Greco, G. M. 2018. "The nature of accessibility studies". *Journal of Audiovisual Translation*, 1(1), 205-232.
- Gök, S. 2015. "Türk Dizileri Dünya Liderliğine Oynuyor." Seda Gök'ün Haber Sitesi, March 15. Erişim 5 Temmuz, 2015.
<http://www.sedagok.com/?p=293>
- Gül, G. 2009. "Sinema Devlet İlişkisi: Dünyadan Örnekler ve Türkiye." T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, IV Dönem Uzmanlık Tezleri.
<http://aregem.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/31141,gulhanimgulpdf.pdf?0>
- Gürata, A. 2007. "Hollywood in vernacular: Translation and cross-cultural reception of American films in Turkey", *Going to the Movies: Hollywood and the Social Experience of Cinema*, (Ed.) R. Maltby, M. Stokes ve R.C. Allen, Exeter UK: University of Exeter Press. 333-347.
- Hamilton, F. ve D. Stevenson. 2005. "Sex and shopping drive new television channel launches as Europe sees a record boom in new TV channels", *Screen Digest*, 13 Eylül,

- www.screendigest.com/press/releases/FHAN-6G7BXGpressRelease.pdf.
- Hendrickx, P. 1984. "Partial Dubbing", *Meta*, 29 (2). 217-218.
- Hernandez Bartolomé, A. I. ve G. Mendiluce Cabrera. 2004. "Audio description: Translating Images into Words for Spanish Visually Impaired People", *Meta* 49 (2). 264-277.
- Hernandez Bartolomé, A. I. ve G. Mendiluce Cabrera. 2005. "New Trends in Audiovisual Translation: The latest challenging modes", *Miscelanea: A Journal of English and American Studies*, 31. 89-104.
<http://www.miscelaneajournal.net/images/stories/articulos/vol31/>.
- Hewson, L. ve J. Martin. 1991. *Redefining Translation: The variational approach*, Londra: Routledge.
- Hilmes, M. 2013. The Whole World's Unlikely Heroine: Ugly Betty as Transnational Phenomena. TV's Betty Goes Global: From Telenovela to International Brand. (Ed.) J. McCabe ve K. Akass, ss. 26-44. London: I.B. Tauris
- Hodson, J. 2014. *Dialect in Film & Literature*. London: Palgrave Macmillan.
- Hollander, J. D., H. Paul, & R. Peters. 2011. "Introduction: The Metaphor of Historical Distance". *History and Theory*, Theme Issue 50, 1-10. Wesleyan University.
- Jankowska, A. & Szarkowska, A. .2015. *New points of vies on audiovisual translation and media accessibility*. Oxford: Peter Lang. s. 439.
- Jaskanen, S. 1999. *On the Inside Track to Loserville, USA: Strategies Used in Translating Humour in Two Finnish Versions of Reality Bites*, pro gradu thesis, Helsinki University.
- Karamitroglou, F. 1998. "A proposed set of subtitling standards in Europe," *Translation Journal* Vol. 2 No. 2.
- Kayalı, K. 2015. *Yönetmenler Çerçevesinde Türk Sineması*. İstanbul: Tezkire Yayıncılık.
- Kelly, L. 2003. "The importance of processing automaticity and temporary storage capacity to the differences in comprehension between skilled and less skilled college-age deaf readers". *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 8, 230–249.
doi:10.1093/deafed/eng013
- Koçu, R. E. 1972. "Eski İstanbul'un Meşhur bir Semti, Beyoğlu." *Hayat Tarihi*, Sayı 9, Ekim.
- Kongar, E. 2013. 21. Yüzyılda Türkiye. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kovačič, I. 1995. "Reinforcing or changing norms in subtitling," in C. Dollerup and V. Appel (eds) *Teaching Translation and Interpreting III*, Amsterdam: Benjamins, pp. 105-109.
- Kovačič, I. 1996. "Subtitling strategies: a flexible hierarchy of priorities," in C. Heiss and R.M. Bollettieri Bosinelli (eds) *Traduzione multimediale per il cinema, la televisione e la scena Bologna: Clueb*, pp. 297-305.
- Kruger, J. L. 2010. "Making meaning in AVT: Eye tracking and viewer construction in AVT". *Perspectives: Studies in Translatology* 20(1), 67-86.
- Kruger, J.-L., & Steyn, F. 2014. "Subtitles and Eye Tracking: Reading and Performance". *Reading Research Quarterly*, 49(1), 105–120.
<https://doi.org/10.1002/rrq.59>
- Kruger, J.-L., Szarkowska, A., & Krejtz, I. 2015. "Subtitles on the moving image: an overview of eye tracking studies". *Refractory*, 25.
- Lefevere, A. 2004. *Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame*, Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press.
- Luyken, G. M., T. Herbst, J. Langham-Brown, H. Reid ve H. Spinhof. 1991. *Overcoming Language Barriers in Television*, Manchester: The European Institute for the Media.
- Makarand T., M. Bauml, & R. Stiefelhausen. 2012. "Knock! knock! who is it?" probabilistic person identification in tv-series. In *IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*.

- Makarand T., M. Bauml, & R. Stiefelhamen. 2015. "Improved weak labels using contextual cues for person identification in videos". In *IEEE International Conference and Workshops on Automatic Face and Gesture Recognition (FG)*
- Matamala, A. & P. Romero-Fresco & L. Daniluk. 2017. "The Use of Respeaking for the Transcription of Non-Fictional Genres An Exploratory Study" in *TRAlinea Volumes* http://www.intralinea.org/specials/article/the_use_of_respeaking_for_the_transcription_of_non_fictional_genres
- Matamala, A. & Orero, P. 2018. "Standardising accessibility: transferring knowledge to society". *Journal of Audiovisual Translation*, 1(1), 139-154.
- Mayoral, R., D. Kelly and N. Gallardo 1988. "Concept of constrained translation. Non-linguistic perspectives on translation,' *Meta* XXXIII, vol. 3, pp. 356-367.
- McIntyre, D & Lugea, J. 2015. "The effects of deaf and hard of hearing subtitles on the characterisation process: a cognitive stylistic study of *The Wire*". *Perspectives*, 23:1, 62-88.
- Media Access Australia. (2012). *Captioning Guidelines*. Retrieved from <https://mediaaccess.org.au/practical-webaccessibility/media/caption-guidelines>
- Mete, M. 1992. Televizyon Yayınlarının Türk Toplumı Üzerindeki Etkisi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Miquel-Iriarte, M. 2014. "The reception of subtitling by the deaf and hard of hearing". Preliminary findings. E. Torres-Simon & D. Orego-Carmona (Ed.) *Translation research projects* 5. (ss. 63-76). Tarragona: Intercultural Studies Group.
- Miquel-Iriarte, M. 2014. "Can you see what I read? Multimodal information in films with subtitles for the deaf & hard of hearing". In: Garzelli B., Baldo M., editors. *Subtitling and Intercultural Communication. European Languages and Beyond*. Edizioni ETS; Pisa, Italy: 2014. pp. 341–356.
- Mitterer, H. & J.M. McQueen, 2009. "Foreign Subtitles Help but Native-Language Subtitles Harm Foreign Speech Perception", *PLoS ONE*, IV/11 1-5.
- Nadiani, G., & C. Rundle (eds.). 2012. in *TRAlinea: The Translation of Dialects in Multimedia II, Special Issue*. [19 May 2017]. Available on <http://www.intralinea.org/specials/medialectrans2>
- Neves, J. 2005. *Audiovisual Translation: Subtitling for the Deaf and Hard-of-Hearing*, School of Arts, Roehampton- University of Surrey, Yayınlanmamış Tez. Roehampton.openrepository.com/roehampton/handle/10142/12580 C:/users/user/downloads/neves%20audiovisual.pdf.
- Neves, S. 2008. "Training in subtitling for the d/Deaf and the hard-of-hearing". 10.1075/btl.77.17nev.
- Neves, S. 2010. "Music to my eyes... conveying music in subtitling for the Deaf and hard-of-hearing". L Bogucki & K Kredens (Ed.) *Perspectives on Audiovisual Translation*. (ss123-145) Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Okyayuz, A. Ş. 2016. "Subtitling Historical Drama TV Series: Constraints and Considerations". *International Journal of English Language and Translation Studies*, 4(01), 45-59.
- Okyayuz, A.Ş. 2016. *Altıyazı Çevirisi*. Ankara: Siyasal Kitabevi
- Okyayuz, A. Ş. 2016. "Seyir Halinde Hikayeler ve Yeniden Çevrimler." *Algı, İllüzyon, Gerçeklik*. Ankara: İmge Kitabevi. 213-268.
- Okyayuz, A.Ş. 2017. *Görsel-İşitsel Çeviri Eğitimi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Okyayuz, A.Ş. 2017. "Reassessing the weight of translation within the context of translated soap operas", *Babel –International Journal for Translation* 63:5. ISSN: 0521-9744.

- Okyayuz, A. Ş. 2017b. "Çevirmenlikte Yaratıcılık ve Yeniden Çevrimler: The Jeffersons Dizisinin Tatlı Hayat olarak Yeniden Çevrimi", Çeviribilim ve Uygulamaları, Sayı 23, 111-128. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü.
- Okyayuz, A. Ş. 2017c. "Power, Society and AVT in Turkey: An overview", Audiovisual Translation Research and Use. (Ed.) M. Deckert. Frankfurt: Peter Lang Edition, 155-134.
- Okyayuz, A.Ş. 2019. *Engelsiz Erişim için Çeviri*. Ankara: Siyasal Kitabevi
- Onaran, A. Ş. 1994. Türk Sineması, Volume 1. İstanbul: Kitle Yayınları.
- Oskay, Ü. 1971. Toplumsal Gelişmede Radyo ve Televizyon: Gerikalmışlık Açısından Olanaklar ve Sınırlar. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No 316. Basın ve Yayın Yüksekokulu Yayınları No 2. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Özgüç, A. 2010. Türk Sinemasında İstanbul. İstanbul: Horizon İstanbul.
- Özön, N. 1968. Türk Sineması Kronolojisi. 1895-1956. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Özön, N. 1966. "Türk Sinemasına Eleştirmeli Bir Bakış." Yeni Sinema, Sayı 3, Ekim-Kasım.
- Paker, S. 2002. "Preface", Translations: (Re)shaping of literature and culture. İstanbul: Boğaziçi University Press. vii-xix.
- Pavesı, M. & E. Perego, 2008. "Tailor-made interlingual subtitling as a means to enhance second language acquisition". In J. Díaz Cintas (ed.), *The didactics of audiovisual translation*, Amsterdam, 215-26.
- Perego, E. 2008a. "Subtitles and line-breaks: Towards improved readability". In D. Chiaro, C. Heiss, & C. Bucaria (Eds.), *Between Text and Image: Updating research in screen translation* (pp. 211–223). John Benjamins.
<https://doi.org/10.1075/btl.78.21per>
- Perego, E. 2008b. "What would we read best? Hypotheses and suggestions for the location of line breaks in film subtitles". *The Sign Language Translator and Interpreter*, 2(1), 35–63.
- Perego, E. 2016. "Gains and losses of watching audio described films for sighted viewers". *Target*, 28(3), 424-444.
- Pereira, A. 2010. "Criteria for elaborating subtitles for the Deaf and hard of hearing adults in Spain: Description of a case study". A Matamala & P. Orero (Ed.) *Listening to subtitle: SDH*. (ss 87-102). Bern: Peter Lang.
- Pujol, J. ve P. Orero. 2007. "Audio Description Precursors: Ekphrasis, Film Narrators and Radio Journalists". *Translation Watch Quarterly* 3:2. 49-60.
- Ramos Pinto, S. 2009. "How Important Is the Way You Say It? A Discussion on the Translation of Linguistic Varieties." *Target: International Journal of Translation Studies* 21 (2): 289–307.[doi:10.1075/target.21.2.04pin](https://doi.org/10.1075/target.21.2.04pin).
- Ramos, M. 2015. "The emotional experience of films: Does audio description make a difference?" *The Translator*, 21:1. 68-94. DOI: 10.1080/13556509.2014.994853.
- Redzioch-Korkuz, A. 2015. "Media Accessibility and Opera in Poland". *Accessing Audiovisual Translation*. (Ed.) L. Bogucki ve M. Deckert. Lodz Studies in Language Vol 35. Frankfurt Am Mein: Peter Lang Edition. 149-162.
- Remael, A. 2003. "Mainstream Narrative Film Dialogue and Subtitling", *The Translator*. Volume 9, Number 2. 225-247.
- Remael, A. & Bart Van Der Veer. 2006. "Real-time Subtitling in Flanders: Needs and Teaching". *Intralinea*, Special Issue. http://www.intralinea.it/specials/respeaking/eng_open.php (consulted 26.02.2008).
- Remael, A. 2007. "Sampling subtitling for the deaf and hard of hearing in Europe". J. Diaz Cintas, P. Orero, A. Remael (Ed.) *Media for all: subtitling for the deaf, audio description and sign language*. ss. 23-52. Amsterdam and New York: Rodopi.
- Robson, G.D. 2004. *The closed captioning handbook*. Burlington, MA: Focal Press. Retrieved from

- <http://www.worldcat.org/title/closed-captioning-handbook/oclc/54455189/viewport>
- Romero Fresco, P. 2009. "More haste less speed: Edited versus verbatim respoken Subtitles". *Vial*/ vol. 6 (<http://webs.uvigo.es/vialjournal/pdf/Vial-2009-Article6.pdf>).
- Rosa, A. A. 1999. "The Centre and the Edges. Linguistic Variation and Subtitling Pygmalion into Portuguese." In *Translation and the (Re)Location of Meaning*, edited by J. Vandaele, 317–337. Leuven: Leuven Research Center for Translation.
- Rosa, A. 2015. "Translating Orality, Recreating Otherness." *Translation Studies* 8 (2): 209–225. doi:10.1080/14781700.2015.1017833.
- RTÜK. 2019. *Sağırkların, İşitme ve Görme Engellilerin Medya Hizmetlerine Erişiminin İyileştirilmesi Çalışmayı*.
<https://www.rtuk.gov.tr/assets/Galeri/Haberler/sagirlarin-isitme-ve-gorme-engellilerin-gorsel-isitsel-medya-hizmetlerine-erisiminin-iyilestirilmesi-calistayi-sonuc-bildirisi.pdf>
- Ryan, M., B. Ingram ve H. Musiol. 2010. *Cultural Studies: A Practical Introductio*, Chichester İngiltere: Wiley-Blackwell.
- Sardar, Z. ve B. van Loon. 1999. *Introducing Cultural Studies*, Londra: Icon.
- Sanatel, K. 2013. "Sinemanın Kara Yazgısı: Sansür." <http://sanatel.blogspot.com.tr/2013/05/sinemanin-kara-yazgisi-sansur.html>
- Scagnamillo, G. 2014. *Türk Sinema Tarihi*. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık.
- Schwarz, B. 2002. "Translation in a Confined Space. Translation Journa" I. Retrieved March 6, 2007, from www accurapid.com/journal/22subtitles.htm
- Schwarz, B. 2003." Translation in a Confined Space-Film Sub-titling with special reference to Dennis Potter's "Lipstick on Your Collar", Part 2. *Translation Journal*, Vol.7, No.1. Retrieved at: October 21, 2009.Accessible at: <http://accurapid.com/journal/23subtitles.htm>
- Szarkowska, A., Krejtz, I., Kłyszewko, Z., & Wiczorek, A. 2011. "Verbatim, standard, or edited? Reading patterns of different captioning styles among deaf, hard of hearing, and hearing viewers". *American Annals of the Deaf*, 156, 363–378. doi:10.1353/ aad.2011.0039
- Szarkowska, Agnieszka & Gerber-Moran, Olivia. 2018a. "Viewers can keep up with fast subtitles: Evidence from eye movements". *Plos One*. 13. e0199331. 10.1371/journal.pone.0199331.
- Szarkowska, Agnieszka & Gerber-Morã³n, Olivia. 2018b." Two or three lines: a mixed-methods study on subtitle processing and preferences". *Perspectives*. 1-21. 10.1080/0907676X.2018.1520267.
- Szarkowska, Agnieszka & Bogucka, Lidia. 2019. "Six-second rule revisited: An eye-tracking study on the impact of speech rate and language proficiency on subtitle reading". *Translation, Cognition & Behavior*. 2. 101-124.10.1075/tcb.00022.sza.
- Tahir Gürçağlar, Ş. 2002. "Translation as Conveyor: Critical thought in Turkey in the 1960's." *Work and Days* 39/40, 20(1-2). 252-276.
- Tahir Gürçağlar, Ş. 2009. "Translation, Presumed Innocent." *The Translator*, 15:1, 37-64. DOI: 10.1080/13556509.2009.10799270.
- Tamayo A. 2016. "Formal Aspects in SDH for Children in Spanish Television: A Descriptive Study. *Estudios de Traducción*";6: 109–128
- Tamayo, A. ve Chaume, F. 2017. "Subtitling for the D/deaf nd Hard-of Hearing Children: Current Practices and New Possibilities to Enhance Language Development". *Brain Sciences* 7, 75.
- Tamer, E. C. 1983. *Dünü ve Bugünüyle Televizyon*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Tatlı, O. 2015. *Türkiye Sineması ve Sinemada Algı*. İstanbul: Akis Kitap.
- Taylor Chr. J. 2003. "Multimodal Transcription in the Analysis, Translation and Subtitling of Italian Films", *The Translator*, IX/ 2 191-205.

- Tikveş, Ö. 1968. *Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Sinema Filmlerinin Sansürü*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Transedit 1998. *Code of Good Subtitling Practice*.
<http://www.transedit.se/code.htm>.
- Toda, F.; González Iglesias, D. 2009. "Spoken language and ICC: Managing Cultural Diversity in Dubbing and Subtitling in Spain". *Boras NIC*
<http://nic.hb.se/index.php?id=12>
- Tomlinson, J. 1991. *Cultural Imperialism: A Critical Introduction*, Londra: Continuum.
- Toury, G. 2000. "The Nature and Role of Norms in Translation", *The Translation Studies Reader*, (Ed.) L. Venuti, New York: Routledge. 198-211.
- Tsaous, A. 2015. "Making sound accessible: the labeling of sound effects in subtitling for the Deaf and hard-of-hearing". *Hermeneus* 17, 233-252.
- Tunç, A. 2004. *Bir Maniniz Yoksa Anneler Size Gelecek: 1970'li Yıllarda Hayatımız*. İstanbul: Can Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. *Sözlükler ve Yazım Kılavuzu ve Kuralları*. (Güncel Sürümler).
<http://www.tdk.gov.tr/>.
- Vanderplank, R. 1988. "The value of teletext subtitling in language learning", *ELT Journal* XLII 272-81.
- Weebly, 2019. *Subtitling Guide*.
<https://nssacademy.weebly.com/uploads/5/6/3/8/56384867/subtitlingguide.pdf>.
- Williams, G. F. 2009. *bbc.co.uk Online subtitling Editorial Guidelines V1.1*. G.F. Williams tarafından derlenmiştir.
http://www.bbc.co.uk/guidelines/futuremedia/accessibility/subtitling_guides/online_sub_editorial_guidelines_vs1_1.pdf.
- Williams, H. & Thorne, H. 2000. "The value of teletext subtitling as a medium for language learning", *System*, XXVIII 217-28.
- Yavuzkanat, M. S. 2010. "Türk Sinemasının İstatistiksel Analizi ve Devlet Desteğinin Sektöre Etkisi." T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Personel Dairesi Başkanlığı Uzmanlık Tezi. Ankara.
<http://aregem.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/31117,mehmetsekcukyavuzkanatpdf.pdf?0>
- Yazıcı, M. 2007. "Translation norms or constraints", *Translation Studies: Retrospective and prospective views*, (Ed.) G. I Colipca, TRAS. RE. P. 2 Conference Proceedings Volume, 219-225.
- Yi-Fan Zhang, Changsheng Xu, Hanquig Lu, and Yeh-Min Huang. 2009. "Character identification in feature-length films using global face-name matching". In *IEEE Transactions on Multimedia*.
- Yücel, F. 2011. "Televizyonda çeviri olgusu", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 25. 307-315.
- Yvane, J. 1995. "Babel: un soutien actif aux transferts linguistiques", *Translatio, Nouvelles de la FIT-FIT Newsletter* XIV 3-4. 451-460.
- Zarei, A.A., & Z. Rashvand, Z. 2011. "The effect of interlingual and intralingual, verbatim and nonverbatim subtitles on L2 vocabulary comprehension and production", *Journal of Language Teaching Research*, II/3 618-25 (May).

Ek 1- BİLGİ SEMİNERİ 1

Erişim için Çeviri

ÖNEMLİ!

- Adım Şirin.
- Öğitmen olarak değil, meslektaşınız olarak buradayız.
- Erişim için altyazı çevirisi uzmanları sizlersiniz.
- Bizler, SIA'da/ayrıntılı altyazıda deneyimi olan, konu hakkındaki araştırmaları takip eden ve yürüten, 'yaşça olgun' meslektaşlarız.

Günün sorusu?

Bir Pazar sabahı biz neden
bir araya geldik?

Birbirimizi tanıyalım Bir takım sorular...

- Mesleğinizin ne olduğu sorulduğunda, 'çevirmenim' diyor musunuz?
- Erişim için yapılan çeviri ile diğer çeviri türleri arasında fark var mıdır?
- Erişim için çeviri yapan çevirmenin ne gibi mesleki becerileri olması gerekir?

İlk önce

Biz kimiz?

Türkiye'de görsel-işitsel çeviri

KAPSAM

Yaygın GİÇ,
Erişim için GİÇ,
Yeniden
Çevrimler,
Uyarlamalar
(Format, sadık,
serbest vb.)

YÖN

Dil içi
Türkçeye
Türkçeden

ÇOK-ALANLI

Tarih,
Politika,
Sosyal Evrim,
Film ve Uyarlama
Çalışmaları,
Çeviribilim vb.

Görsel-işitsel çevirinin tarihi ve önemi

• Tarihi

- › Sessiz filmler dönemi ve arayazılar
- › Altyazı çevirisinin doğuşu
- › Dublaj çevirisinin doğuşu
- › Diğer görsel-işitsel çeviri türlerinin doğuşu

• Günümüzde görsel-işitsel çevirinin önemi

- › Ürünlerin yayılımındaki artış
- › Ortamların sayısındaki artış
- › Gelişen görsel-işitsel üretim sektörleri
- › Aynı ürünün farklı görsel-işitsel çeviri türleriyle sunumu

Görsel-işitsel çeviri türleri

• Dublaj çevirisi

- › Geleneksel dublaj çevirisi türleri
- › Üst sesle dublaj
- › Kısmi dublaj

• Eşzamanlı çeviri

- › Eşzamanlı film çevirisi
- › Yazılı metinden sözlü çeviri

• Altyazı çevirisi

- › Diller arası (tek ve çift dilli) altyazı çevirisi
- › Dil içi altyazı çevirisi
- › İşitme engelliler için altyazı çevirisi

• Üstyazı çevirisi

- › Tiyatro
- › Müzikaller
- › Opera

• Sesli betimleme

- › Görme engelliler için erişim

• İşaret dili ile çeviri

• Diğerleri

Bir GİÇ türü neden tercih edilir?

- ◉ Ekonomik nedenler
- ◉ Okuryazar oranları
- ◉ Alışkanlıklar ve gelenekler
- ◉ Çok dillilik
- ◉ Azınlıklar
- ◉ Resmi dil politikaları
- ◉ Diğer

Görsel-işitsel ürünler

- ◉ Düzgüler
- ◉ Görsel-işitsel ürünü tanımak
 - › Görseller
 - › Göstergeler
- ◉ Diyaloglar
 - › Film dili

GiÇ'i çevreleyen gerçekler

- Sinema ve televizyon
- Ekonomik gerçekler
- Politik gerçekler
- Değişken ortamlar
- Koşullar
- İşverenler
- Diğer aktörler

ERİŞİM İÇİN ÇEVİRİ?

İzleyici erişiyor mu?

Son alıcıları ne kadar iyi 'tanıyorsunuz'?

- Eğitimleri
- Sosyo-ekonomik profilleri
- Beklentileri
- İzleyici alışkanlıkları
- Düşünceleri

Son alıcı dönütü ne ölçüde önemlidir?

- İzleyicilerle nasıl 'iletişim' kuruluyor?
- Hangi konular hakkında, ne kadar bilgi verilerek, dönüt alınıyor?
- 'Çeviri hata avcılığı' dışında bir görüş bildiren var mı?

Erişimin sağlanması için ne gibi 'koşulların' sağlanması gerekiyor?

- Ortak 'yazı dilinde' buluşuldu mu?
- Metinlerin düzgüleri incelenerek ve bütünleşik olarak değerlendirilerek bir 'çeviri metin' ortaya kondu mu?
- Çevirmen 'bilinçli çevirmen seçimleri' yaptı mı?
- Çeviri- doğru, anlaşılır, tam-ekonomik!

Eşerişim....

- Kısıt mı?
- Artı mı?
- Olumsuzluk mu?
- Nereye kadar devam edecek?
- Neden devam etsin?

Altyazı çevirisinde çevirmenin rolü

- Evrensel gerçekler
- İş yerindeki uygulamalar
- Gelişen teknoloji

Altyazı çevirisinde bileşenler

- Dilbilimsel esaslar
 - › Metnin kısaltılması, bağlaşıklık ve bağdaşıklık, satır ayarları, yenidenyazım
- Yazım ve sunum
 - › İnandırıcı sahneler ve diyaloglar, sinema dili ve kesitleme, yazım kuralları
- Uzam ve zaman kullanımı
 - › Diyalog listeleri, iyi örnek kılavuzları
- Altyazı çevirisinde sorunlar
 - › Konuşma dili, dil değişimleri, kültür, ideoloji, mizah, şarkılar vb.

Film dili

- ◉ Metinlerarasılık
- ◉ Anlatı
- ◉ Göstergebilim
- ◉ Anlam yaratmak
- ◉ İdeoloji
- ◉ Kadraj ve görüntü

Bağlaşıklık ve bağdaşıklık

- ◉ Çevrilmiş görsel-işitsel ürün
 - > Bağlaşıklık
 - > Bağdaşıklık
 - > Çeviri

Altyazı çevirisinde teknik ve dilsel konular

- Altyazı çevirisi programları
- Teknik konular
- Dilsel konular

Altyazı metnini yazmak

Sadeleştirme

- Kısaltmak
- Eşanlamlıları kullanmak
- Tekrarları çıkarmak
- Anlama odaklı çeviri

Bölümleme

- Karakterler + sesler
- Altyazıların yerleşimi + akışı

Altyazı çevirisinde çeviri yöntemleri

• ÇEVİRİ YÖNTEMİNİ BELİRLEMEK:

- › Kısıtlar
- › Olasılıklar
- › Seçimler

Bir deneme?

Ek 2- BİLGİ SEMİNERİ 2

Erişim için Çeviri

Bugünün konuları

- Çevirmen seçimleri
- Çevirmenin seçenekleri
- Çevirmenin eğilimleri/işverenin talepleri

Görsel-işitsel ürünler

- Düzgüler
- Görsel-işitsel ürünü tanımak
 - › Görseller
 - › Göstergeler
- Diyaloglar
 - › Film dili- amaçsaldır!

Düzgüler

- İki düzgü vardır-görsel ve işitsel
 - › Görsel olarak iletilen dilsel düzgü
 - › İşitsel olarak iletilen dilsel düzgü
 - › Dilsel olmayan işitsel düzgü
 - › Dilsel olmayan görsel düzgü
- Düzgüler birlikte anlaşılanı.

Bir örnek...

<https://www.youtube.com/watch?v=JxEBQPOOk0-koç>

Anlamlandırma

- Örnek 1: <https://www.youtube.com/watch?v=DiQcRvCVCUA>- sezen
- Örnek 2: <https://www.youtube.com/watch?v=QZSPtEv6R7g>- my guy
- <https://www.youtube.com/watch?v=girW7nTNnMQ>

ERİŞİM İÇİN ÇEVİRİ?

İzleyici erişiyor mu?

Old spice: [https://www.youtube.com/watch?v=DxL3-](https://www.youtube.com/watch?v=DxL3-MB9vuk)

<https://www.youtube.com/watch?v=owGykVbfgUE>

Son alıcıları ne kadar iyi 'tanıyorsunuz'?

- Eğitimleri
- Sosyo-ekonomik profilleri
- Beklentileri
- İzleyici alışkanlıkları
- Düşünceleri

Son alıcı dönütü ne ölçüde önemlidir?

Hangi konular hakkında, ne kadar bilgi verilerek, dönüt alınıyor?

Hatırlatma: Erişimin sağlanması için ne gibi 'koşulların' sağlanması gerekiyor?

- Ortak 'yazı dilinde' buluşuldu mu?
- Metinlerin düzgüleri incelenerek ve bütünleşik olarak değerlendirilerek bir 'çeviri metin' ortaya kondu mu?
- Çevirmen 'bilinçli çevirmen seçimleri' yaptı mı?
- Çeviri- doğru, anlaşılır, tam-ekonomik!

Altyazı çevirisinde çeviri yöntemleri

- ◉ ÇEVİRİ YÖNTEMİNİ BELİRLEMEK:

- > Kısıtlar
- > Olasılıklar
- > Seçimler

Kısıtlar: 1) Uzam

- ◉ Karakter sayısı
- ◉ Satır sayısı
- ◉ Ölçüt nedir?

Kısıtlar: 2) Zaman

- Ölçüt nedir?

Kısıt: 3) Son alıcılar

- Neyi
- Ne kadar
- Nerede
- Neye göre

Kısıtlar: 4) Yazım kılavuzu desteği/kösteği

- Örnekler, virgül, üç nokta, sayı yazımı..
- Araştırmalarla kanıtlanmış gerçekler (eye-tracking technology)

Olasılıklar: Diyaloglar

- Aynen aktarmak
- Sözdiziminin değiştirilmesi
- Sözcüğün değiştirilmesi
- Sözcüğün veya cümlenin tamamen çıkartılması
- Ekleme yapılması (?)

Hatırlatma: Altyazı metnini yazmak

Sadeleştirme

- Kısaltmak
- Eşanlamlıları kullanmak
- Tekrarları çıkarmak
- Anlama odaklı çeviri

Bölümleme

- Karakterler + sesler
- Altyazıların yerleşimi + akışı

Olasılıklar: Şiveler ve ağızlar/ zamansal dil kullanımları

- ◉ Yazıda aktarmak (tercih edilmez)
- ◉ Başta ifade etmek
- ◉ Belli sözcüklerle 'şiveyi' vurgulamak
- ◉ Yazı tipi veya efekti ile vurgulamak
- ◉ Vermemek
- ◉ Benzer bir şive ile ikame etmek...(?)

Olasılıklar: Dış ses ve efektler

- Ne zaman verilecek
- Ne zaman 'metni hantallaştırıyor'
- Ne oranda verilecek

Seçimlerimizi yaparken parametreler

- Öge düzeyinde çözümleme (s. 360)
 - › Önemi
 - › Sıklığı
 - › Bağlamı

Seçenekler:

- Basitleştirme- sadeleştirme
- Dökümleri genellemek
- Eşanlamalı sözcüklerin kullanımı
- Sözcük türünü değiştirmek
- Olumsuz ifadeyi olumlamak (veya tersi)
- Soru cümlelerini değiştirmek
- Dolaysız anlatımı, dolaylı anlatıma çevirmek
- Zamir kullanımı
- İki cümleyi tek cümleye indirgemek
- Çıkarmak

Bir deneme?

Ek 3- BİLGİ SEMİNERİ 3

Erişim için Çeviri

Bugünün konuları

- A) Çevirmen formasyonu ve hayat boyu öğrenme
- B) Alet kutusu- Çevirmen seçimleri, Çevirmenin seçenekleri, Çevirmenin eğilimleri/işverenin talepleri
- C) Canlı altyazı
- D) Türlere göre çeviri- başka bir bahara?

Çevirmen formasyonu

- Nedir?
 - › Lisans, yüksek lisans, alaylı
 - › Uzmanlaşma?
- Gerekli midir?
- Hayat boyu öğrenme?
- Sizce?

Çevirmenin toplum içindeki yeri

- Dernekler- meslektaşlar
 - › Dikkat, dikkat!
 - › Meslektaş kimdir?
- Piyasa
 - › Korsanlar?
- Ücretler
 - › ?????
- İşverenler
 - › Bilinçli, bilinçsiz
- Hizmet kullanıcıları
 - › Fanlar
 - › Eleştirmenler
 - › Farkındalığı olmayanlar

Canlı altyazı

- Süreç ve altyapı
- Neden? Niye tercih edilebilir?
- Profesyoneller- görev dağılımı
- Siz kendinizi bu çarkın neresinde görüyorsunuz?

Uygulamaya geçmeden
önce hatırlatma...

Görsel-işitsel ürünleri analiz ederek seçim yapmak için:

- Düzgüler
- Görsel-işitsel ürünü tanımak
 - › Görseller
 - › Göstergeler
- Diyaloglar
 - › Film dili- amaçsaldır!

Görsel-işitsel ürünün erişilebilir olması için

- Eğitimleri
- Sosyo-ekonomik profilleri
- Beklentileri
- İzleyici alışkanlıkları
- Düşünceleri

Hatırlatma: Erişimin sağlanması için ne gibi 'koşulların' sağlanması gerekiyor?

- Ortak 'yazı dilinde' buluşuldu mu?
- Metinlerin düzgüleri incelenerek ve bütünleşik olarak değerlendirilerek bir 'çeviri metin' ortaya kondu mu?
- Çevirmen 'bilinçli çevirmen seçimleri' yaptı mı?
- Çeviri- doğru, anlaşılır, tam-ekonomik!

Altyazı çevirisinde çeviri yöntemleri

- ÇEVİRİ YÖNTEMİNİ BELİRLEMEK:
 - › Kısıtlar
 - › Olasılıklar
 - › Seçimler

Hatırlatma: Altyazı metnini yazmak

Sadeleştirme

- Kısaltmak
- Eşanlamlıları kullanmak
- Tekrarları çıkarmak
- Anlama odaklı çeviri

Bölümleme

- Karakterler + sesler
- Altyazıların yerleşimi + akışı

Seçimlerimizi yaparken parametreler

- Öge düzeyinde çözümleme (s. 360)
 - › Önemi
 - › Sıklığı
 - › Bağlamı

Seçenekler:

- Basitleştirme- sadeleştirme
- Dökümleri genellemek
- Eşanlamalı sözcüklerin kullanımı
- Sözcük türünü değiştirmek
- Olumsuz ifadeyi olumlamak (veya tersi)
- Soru cümlelerini değiştirmek
- Dolaysız anlatımı, dolaylı anlatıma çevirmek
- Zamir kullanımı
- İki cümleyi tek cümleye indirgemek
- Çıkarmak

Bir deneme?

- 1) Topluca
- 2) Gruplar halinde

EK 4-SEMİNER 4 TOPLAM DEĞERLENDİRME

AYRINTILI ALTYAZI...

09 Şubat 2019 / SEBEDER

SORU TÜRLERİ

- 1) Birden fazla cevabı olan çoktan seçmeli
- 2) Doğru- yanlış
- 3) Boşluk doldurma
- 4) Cümleyi tamamlama
- 5) Sıralama
- 6) Açıklama

AMAÇ

- Konuşulanların üzerinden geçmek
- Size kendinizi değerlendirme fırsatı tanımak
- Çeviri yaparken-
 - Kılavuzlarda belirtilen kurallar olduğunu
 - Araştırmalarla ortaya konan, benimsenmesi gereken iyi uygulama örnekleri olduğunu,
 - Çevirmenin belli seçimler yapmasını ve kararlar vermesini gerektiren, çevirideki olası yaklaşımları belirleyen, bir çeviri matrisi olduğunu,
 - İşveren ve alıcı eksenini olduğunu hatırlatmak

SORU 1: Filmlere* altyazı yazan kişi hangi mesleği icra eder?

- a) Erişim uzmanı
- b) Altyazıcı
- c) Altyazı çevirmeni
- d) Çoklu ortam çevirmeni
- e) Görsel-işitsel çevirmen

*Tüm görsel-işitsel ürünler

SORU 2: Ayrıntılı altyazı çevirmeni

...

- a) İki dil arası çeviri yapar
- b) Dil içi çeviri yapar
- c) Yabancı dilinden ana diline çeviri yapar
- d) Kültürlerarası aktarım yapar
- e) Duyduğunu yazar

SORU 3: Ayrıntılı altyazı çevirmeni çeviri sürecinde dikkat eder.

- a) İşitsel düzğüye
- b) Görsel düzğüye
- c) Diyaloglara
- d) Filmin türüne
- e) Kendisinden önce yapılan çevirilere

SORU 4: Bir çevirmen hangi koşullar altında daha verimli ve daha kaliteli çeviri üretebilir?

- a) Tüm ürün, senaryo/diyalog listesi elinde olduğunda
- b) Çeviri ekibi ile ürünü bölüp çalıştığında
- c) Aşına olduğu içerikler ve/ya ürün türleriyle çalıştığında
- d) Çeviri sürecinde, ürünü analiz etme (izleme ve çözümleme), çeviriyi yapma, değerlendirme/düzeltilim gibi aşamalara yeterli zamanı ayırabildiğinde
- e) Editörle ve son kontrolcü çevirisini kontrol ettiklerinde

SORU 5: Bir altyazı çevirmeni hangi konularda bilgili olmalıdır?

- a) Sağır kültür
- b) Ayrıntılı altyazı gelenekleri
- c) Teknoloji kullanımı
- d) Araştırma süreçleri
- e) Yazı dili bilgisi
- f) Ana dil bilgisi
- g) Konuşma dilini yazı dilinde anlamlandırma bilgisi/becerisi
- h) Genel kültür bilgisi
- i) Film bilgisi

SORU 4: Bir çevirmen hangi koşullar altında daha verimli ve daha kaliteli çeviri üretebilir?

- a) Tüm ürün, senaryo/diyalog listesi elinde olduğunda
- b) Çeviri ekibi ile ürünü bölüp çalıştığında
- c) Aşına olduğu içerikler ve/ya ürün türleriyle çalıştığında
- d) Çeviri sürecinde, ürünü analiz etme (izleme ve çözümleme), çeviriyi yapma, değerlendirme/düzeltilim gibi aşamalara yeterli zamanı ayırabildiğinde
- e) Editörle ve son kontrolcü çevirisini kontrol ettiklerinde

SORU 6: Doğru veya yanlış olarak işaretleyin

- a) Uluslararası altyazı kurallarını ve parametrelerini bilen herkes Türkçe ayrıntılı altyazı çevirisi yapabilir.
- b) Ayrıntılı altyazı ürünündeki her diyalog ve sesi içerir.
- c) Ayrıntılı altyazıda TDK kurallarının dışına asla çıkılamaz
- d) Eşerişim olmadığı durumlarda hem Sağır hem işitme engellilere uygun tasarlanır.
- e) Ayrıntılı altyazı ile bilgilendirme, eğitim sağlanır, ancak eğlendirme işlevi yoktur.
- f) Ayrıntılı altyazının telifi kanala/işverene aittir.
- g) Ayrıntılı altyazı hakkında son sözü yalnızca çevirmen söyler.
- h) Bir ülkede tek bir ayrıntılı altyazı kılavuzu kabul edilmelidir.

SORU 7: Boşlukları doldurunuz

- a) Bir satırda, boşluk dahil en fazla ... sayıda karakter olmalıdır.
- b) Editörün, kontrol sırasında ekleyebileceği dikkate alınarak azami karakter sayısının altında kalmaya özen gösterilmelidir.
- c) Editörün redaksiyonu düşünülerek, çevirmenin mümkün olduğu her durumda azami karakter kullanması uygundur.
- d) Azami karakter sayısını aşan diyaloglarda cümle satır halinde yazılır.
- e) Cümlelerin bir satıra sığmadığı durumlarda satır kısa ve ... satır uzun olmalıdır.

SORU 8: Tek bir cümle iki satır halinde ifade edilirken, bölümlenmede neye dikkat edilir?

- a) Cümleyi bağlaçlardan bölmeme
- b) İkilemelerin aynı satırda yer alması
- c) İsim ve soy isimlerinin ayrı satırlarda yer almaması
- d) Unvanların isimlerden ayrıştırılmaması
- e) Soru eklerinin isimlerden ayrıştırılmaması
- f) Üst satırın daha kısa olması

SORU 11: Yazının ekranda kalma süresi ile ilgili kurallar nelerdir?

- a) En az 1sn.
- b) En fazla 7sn.
- c) Programdaki ses dalgası boyutu kadar
- d) Programdaki ses dalgası boyutundan uzun
- e) Ortalama izleyici olarak belirlenen bir işitme engellinin okuyabileceği makul süre

SORU 12: Altyazı çevirisinde, anlam birimi nedir?

- a) Tek bir düşünce
- b) Tek bir duygu
- c) Tek bir fikir
- d) Tek bir cümle
- e) Tek bir sözcük
- f) Tek bir diyalog

Soru 13: Doğru ya da yanlış olarak işaretleyiniz.

- a) Noktalama işaretleri anlamı belirginleştirir.
- b) Nokta konulabilecek her tümcede virgül yerine nokta konulması tercih edilmelidir.
- c) Özne asla düşürülmez.
- d) Virgül kullanımı anlamı belirginleştirebilir veya metni anlaşılır kılabilir.
- e) Yoğun virgül kullanımı desteklenen bir uygulamadır.

SORU 12: Cümlelerin dizilimini değiştirmek veya cümleyi sadeleştirmek için ne olması gerekir?

- a) Satır - karakter sayısının fazla olması
- b) Dizinin işitsel yoğunluğunun ağır olması
- c) Diyalogun yazılımın okuma ortalama Sağır okuma hızını aşması
- d) Tüm tekrarlar
- e) Cümlelerin karmaşık olması
- f) Cümlelerin yazı dilinde anlaşılabilmesi
- g) Cümlelerin yazı dilinde yanlış anlaşılma yol açabilmesi

SORU 13: Şive belirtmek için aşağıdaki yaklaşımlardan hangisi kullanılabilir?

- a) Konuşmanın olduğu gibi yazılması
- b) Şivenin başka bir Türkçe şive ile karşılanması
- c) Kullanılan şivenin her diyalogun başına belirtilmesi
- d) Belli bir im (örn:*/~) ile yapının başında şivenin varlığının belirtilmesi
- e) Şive ile ilgili herhangi bir bilgi verilmemesi
- f) Şiveli diyalogların çevrilmemesi

SORU 14: Karakter bir kelimeyi yanlış kullandığında ...

- a) Komedi unsuru gibi bilinçli bir nedenle metine eklendiyse, çevirmeye özen gösteririm.
- b) TDK kuralları uyarınca düzeltirim.
- c) Başka bir şekilde ifade etmeye çalışırım.
- d) Tırnak işareti (") içine alarak yanlış olduğuna dikkat çekerim.
- e) Dikkate almam, çeviriye yansıtmam.

SORU 15: Doğru ya da yanlış olarak işaretleyiniz.

- a) İmla ve noktalama ayrıntılı altyazıyı okumayı kolaylaştırır.
- b) Virgül (,), konuşma özelliklerini yansıtmak ve anlamı belirginleştirmek için kullanılır.
- c) Konuşma dilinde soru cümlesi gibi görünen ancak soru cümlesi olmayan cümlelerin (retorik soruların) sonuna soru (?) işareti konur.
- d) Ünlem (!) işareti bir çok duyguyu belirtmek için kullanılır.
- e) Her duygu yükü olan cümleye ünlem eklenir.

SORU 16:Üç nokta (...) hangi durumlarda kullanılır?

- a) Altyazının bir önceki yazının devamı olduğunu belirtmek için
- b) Duraksama olduğunu belirtmek için
- c) Tereddüt belirtmek için
- d) Cümlelerin tamamlanmadığı durumları belirtmek için
- e) Duyulmayan diyalogları belirtmek için

SORU 17:Tire (-) nerede kullanılır?

- a) Bir sahnede iki farklı konuşmacının replikleri verildiği durumlarda
- b) Bir sahnede bir konuşma ve bir ses efekti verildiği durumlarda
- c) Kekeleyen karakterlerin konuşmalarının iletildiği durumlarda
- d) Konuşmanın kesildiğini ifade etmek için

SORU 18: Tırnak (") imi hangi durumlarda kullanılır?

- a) Alıntı yapıldığında
- b) Diyalogda başkasının sözleri tekrarlanırken
- c) Şiir veya şarkı sözlerinin yazımında
- d) Kitap isimlerinin yazımında
- e) Belirgin bir vurgu yapıldığında
- f) İroni yapıldığında
- g) Bir kelimenin veya deyişin bir karakter tarafından 'karakter özelliği' olarak yanlış sesletildiği/kullanıldığı durumlarda

SORU 19: Sansür uygulamaları nerelerde geçerlidir?

- a) Argo sözcükler kullanıldığında
- b) Küfür edildiğinde
- c) Çevirmenin söylemekten çekineceği ifadeler bulunduğu
- d) Aşağılayıcı ve/ya ayrımcı ifadelere yer verildiği durumlarda
- e) RTÜK'ün yasakladığı ifadeler/sözler kullanıldığında
- f) İşverenin uygun gördüğü durumlarda

SORU 20:Ayrıntılı altyazıda sansür nasıl ifade edilir?

- a) (***)
- b) ...
- c) (...)
- d) (bip)
- e) g*t

SORU 21:Karakter isimlerinin yazımında...

- a) Karakter ismi açıkça belirtilene kadar isim kullanılmaz.
- b) Karakter mesleki olarak tanıtıldığında, mesleği karakteri ifade etmek için kullanılabilir.
- c) Karakterler cinsiyetlerine göre (erkek, kadın) ayrıştırılarak yazılabilir.
- d) Karakter yaş grubuna göre ayrıştırılarak ifade edilebilir (genç, çocuk, nine, dede... v.b. gibi).
- e) Kalabalık ortam sahnelerinde, birden fazla isimsiz karakterin geçtiği durumlarda, kişilerin numaralandırılarak belirtilmesi için anlamlandırmaya bakılır.

SORU 22:Tek replikte tekrarlanan karakter isimleri altyazıya hangi durumlarda yansıtılır?

- a) Karakter isminin sert bir şekilde çıkışmak için tekrarlanması
- b) Yüzleşme olduğu ve karşı tarafa duygu yükü belirtildiği durumlarda
- c) Karakterlere seslenerek uyarı yapıldığı durumlarda
- d) Karakter isminin tekrarı ile yoğun duygu belirtildiği durumlarda

Soru 23:Kişi dili (birey dili) aktarırken hangi konulara dikkat edilir?

- a) Karakterin alanla ilgili terimce kullandığında altyazıdan çıkartılmaz.
- b) Karakterin sıkça kullandığı ifadeler altyazıdan çıkartılmaz.
- c) Karakterin 'kendine özgü' yanlış kullanımları/sesletimleri altyazıdan çıkartılmaz.
- d) Karakterin tekrarladığı 'amaçsal' kelimeler altyazıdan çıkartılmaz.
- e) Karakterin sıkça kullandığı nidalar altyazıdan çıkartılmaz.

SORU 24:Doğru ya da yanlış olarak işaretleyiniz.

- a) 10'a kadar sayılar rakamla yazılmaz.
- b) 11'den büyük sayılar rakam ile yazılır.
- c) Satır başına gelen sayılar rakam ile yazılır.
- d) Telefon numaraları yazı ile yazılır.
- e) Plakalar yazı ile yazılır
- f) Kasa şifreleri rakam ile yazılır.
- g) Gün, ay, yıl birlikte yazıldığı durumlarda rakam ile yazılır.

SORU 25:Aşağıdakilerden hangileri doğrudur?

- a) Saat, dakika ve saniye yazımında, rakamların arasına nokta konulur.
- b) Cümle içerisinde aynı anlamda kullanılan birden fazla zaman ifadesi var ise çıkarılabilir.
- c) Zaman ifadelerin eş anlamlıları metni anlamlandırmak ve/ya kısaltmak için kullanılabilir.
- d) Para birimleri simge ile değil, yazı ile yazılır.
- e) Ölçü birimleri küçük harf ile yazılır.
- f) Yabancı dildeki sözcükler Türkçe okunduğu gibi yazılır.
- g) Yabancı dildeki isimler sesletildiği şekilde yazılır.
- h) Yabancı dildeki konuşmalar o dilde yazılır.
- i) Yabancı dilin ne olduğu biliniyorsa söz konusu dilin adı parantez içine alınarak ifade edilir.

SORU 26: Doğru veya yanlış olarak işaretleyiniz.

- a) Tekrarlanan birim tek kelimededen ibaretse üç kez yazılır.
- b) Tekrarlanan birimlerin arasına virgül konulur.
- c) Üründe amaçsalılık taşıdığı durumlarda tekrarlanan sesler silinmez.
- d) Tekrarlanan replik birden fazla kelime içeriyorsa bir kere yazılır ve ses dalgası boyunca ekranda tutulur.

SORU 27: İki karakterin konuşmalarının aynı ekranda belirmesi durumunda ...

- a) Her iki karakterin konuşmalarının başına konuşma çizgisi konması gerekir
- b) İkinci karakterin diyalogunun başına konuşma çizgisi konması gerekir
- c) İki repliğin konuşma çizgileri ile belirtilmesi ve ayrıştırılarak tek satırda yer alması düşünülebilir
- d) Konuşma çizgilerinden sonra boşluk bırakılması gerekir
- e) Bir önceki ekrandan devam eden ve üç nokta ile başlayan cümlelerde satırın başına tire konulmaması gerekir.
- f) Karakter ismi belirtildiği durumlarda satır başına tire konulabilir.

SORU 28: Repliğin kesildiği durumlarda...

- a) Karakterin konuşması başkası tarafından kesiliyor ise diyalog sonuna '- -' (çift tire) eklenir.
- b) Karakterin konuşması bir dış etken ile kesiliyor ise diyalog sonuna '- - ' eklenir.
- c) Karakterin konuşması bir neden ile kesiliyor ise diyalog sonuna '- -' eklenir.
- d) Karakter kendi konuşmasını yarım bırakıyor ise '--' eklenir

SORU 29: Doğru ya da yanlış olarak işaretleyiniz.

- a) Şarkı başladığında ilk sahnede şarkıcının ve şarkının adı yazılır.
- b) Şarkı sözleri tırnak içinde verilir.
- c) Her şarkı satırının sonuna nokta konulur.
- d) Şarkı sözleri kaynak güfteye uygun olarak yazılır.
- e) Şarkı sözleri için uygulanan yazım ilkeleri, atasözleri, deyim ve benzeri konusunda da uygulanır.
- f) Şarkı sözü diyalog ile üst üste biniyorsa, çevirmen, anlamlandırmayı sağlamak için önceliğin hangisinde olduğuna karar vererek altyazıyı yazar.

SORU 30: İşitsel düzgüde yer alan hangi unsurlar altyazıya yansıtılır?

- a) İç ses
- b) Dış ses
- c) Yüzü görünmeyen kişilere ait ses
- d) Telsiz, televizyon, radyo gibi cihazlardan gelen ses
- e) Anlaşılmayan üst üste binmiş konuşmalar

Soru 31: Nidaların çevirisi ile ilgili olarak doğru ya da yanlış olarak işaretleyiniz.

- a) Cümle içinde yer alan anlamsız sesler amaçsal değilse altyazıda yazılmaz.
- b) Amaçsal nidaların veya seslerin anlaşılır karşılıklarla yazılmasına özen gösterilir.
- c) Kimi zaman nida veya sesin kelime karşılığı kullanılabilir.
- d) Konuşma dilindeki bazı nidalar çevirmenin seçimiyle metinde yer alabilir.

SORU 33 Aşağıdaki maddeleri önem sırasına göre sıralayınız.

- a) Kullandığı kılavuz
- b) Sağır bireyin metni anlaması
- c) Sağır bireyin ürüne erişmesi
- d) TDK kuralları
- e) Kaynak ürüne sadık kalmak
- f) Çevirisini önceki çeviriler ile bütünleştirmek
- g) Sağır kültürün alışkın olduğu gelenekleri çevirisinde yansıtmak

SORU 34: Çevirmen seçimi aşağıdakilerden hangisini kapsar?

- a) Çevirmenin, bütün ürünü inceleyerek, alıcı tarafından anamlanması için verdiği kararlar bütünü
- b) Çevirmenin, birikimi, deneyimi, bilgisi ve geçerli olduğu durumda ekip çalışması sonucunda, metnin en iyi çevirisine ulaşacağını düşündüğü strateji ve yaklaşımlar bütünü
- c) Çevirmenin, kendisine verilen kılavuz ve talimatlar doğrultusunda işini yaparken, bunların dışına çıkmasını gerektiren, çeviride anlamsızlaşma veya iletişimsizlik olduğu durumlarda yaptığı değişiklikler bütünü
- d) Çevirmenin, işitsel düzgüyü aynı ile aktarmadığı, ürünü alıcı kültür için anlamlandırdığı yaklaşımlar bütünü

SORU 34:Doğru ya da yanlış olarak işaretleyiniz.

- a) Altyazı çevirmeni işitsel düzgünün yazı ile belirtildiğinde erişimin sağlandığı her durumda işitsel düzgüyü aynen aktarır.
- b) Altyazı çevirmeni işitsel düzgüyü bütünüyle aktarmaya özen gösterir.
- c) Altyazı çevirmeni gerekli olduğu durumlarda kaynak üründeki işitsel düzgüyü değiştirecek,manipüle edecek ve anlamlandıracak yetkili kişidir.

SONUÇ OLARAK

Altyazı çevirmenleri:

Dil bilen bireylerin hepsinin yapamayacağı bir işi yapan, profesyonel yaklaşımları bilen,karar alabilen ve çeviri seçimlerini gerekçelendirebilen,eğitimli ya da alaylı (deneyimli),geçimini erişimi sağlayarak kazanan uzmanlardır.

- HATA YAPILMADIĞI SÜRECE, DOĞRU VEYA YANLIŞ ÇEVİRİ YOKTUR. BİLİNÇLİ KARARLAR VEREN ÇEVİRMEN VARDIR.

KARAR DEFTERİ

Kararın		
No'su	Tarihi	Konusu
TASDİK ŞERHİ FORMU		
T.C. ANKARA VALİLİĞİ İl Dernekler Müdürlüğü		
Defter Sahibi Derneğin		
Adı	:	SESLİ BETİMLEME DERNEĞİ
Kütük Numarası	:	06-098-166
Yerleşim Yeri	:	EHLİBEYT MAH. CEYHUN ATUF KANSU CD. BAYRAKTAR SİTESİ. E BLOK. NO:114/7 ÇANKAYA/ANKARA
Defterin		
Türü	:	Karar Defteri
Sayfa Adedi	:	78
Dönemi	:	2016
İl Dernekler Müdürlüğünün		
Tasdik Tarihi	:	25.10.2016
Tasdik Numarası	:	3211
 İmza-Mühür HALUK TEBER İl Müdür Vekili		

ENDER

000016

KARAR DEFTERİ

Kararın		
No'su	Tarihi	Konusu
12	15.09.2018	Türkçe Dil içi Ayrıntılı Altıyazı Çevirisi Uygulamalarını Araştırma ve iyileştirme Projesi

Toplantıya Katılan Üyelerin Adı ve Soyadı	
Başkan	Kerem ÖNALAN
Üyeler	Olgun YILMAZ Güngör Benü YEŞİLİRMAK Engin YILMAZ

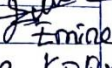
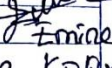
Kararın Metni
Dernek adresinde toplanarak aşağıdaki kararlar alınmıştır.
1-Sebeder evsahipliğinde Hacettepe Ün.-Mütercim-Tercümanlık Bölümü, Bilkent Ün.-Müt-Ter. Bölümü ve Çankaya Ün. mütercim-Ter. Bölümü işbirliğinde, "Türkçe Dil içi Ayrıntılı Altıyazı Çevirisi Uygulamalarını Araştırma ve iyileştirme" başlığı ile proje yapılmasına.
2-Sebeder'in kanalları ve platformlara sunduğu ayrıntılı altıyazı çevirisi hizmetinin geliştirilmesi ana konusuyla projenin gerçekleştirilmesine.
3-Derneğe bağlı çalışan ayrıntılı altıyazı çevirmenlerinin, engelsiz erişim için çeviri türleri konusunda araştırma yapan akademisyenleri ve uygulayıcıları ile olan uzmanları, görsel-ışılse işaret dili çevirmenlerinin projeye dahiline,
4-Proje faaliyeti olarak seminer, toplantı, uygulama çalışmaları ve mesleki yenileme çalışmaları yapmaya, proje ekibisi olarak çeviri klavuzları ve
5-Projenin süresinin Ekim 2018-Şubat 2019 tarihleri arasında 5 ay süre tahsisine, proje yerinin Ankara Merkez olmasına, bütçesinin iletisimden kısmı
6-Sebeder adına proje koordinatör olarak Güngör Yeşilirmak'ın görevlendirilmesine.
Ere Nlar Batmaz ve Berrek Fırat'ın yordamculuğunu yapmasına, Bilkent Ün. müt-Ter. Bölümü- Ayşe Sürin Özyüzyüz'un akademik koordinatör olarak yer almasına
7-Araştırmacı katılımcılar olarak Hacettepe Ün. Müt-Ter. Böl. Prof. Dr. Mümtaz Kaya', Doc. Dr. Zeynep Doral ve Çankaya Ün. Müt-Ter. Böl. Serife Dal Budayın yer almasına
8-Alan uzmanı idarışman olarak Sebeder'i temsilen Hasan Düzgün, Semet Demirtaş'ın, aloruzmanı olarak Ebru Gevher Çevikoglu ve Ebru Konik'in dahil edilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.
Kerem Önalın Olgun Yılmaz Güngör Benü Yeşilirmak Engin Yılmaz

000024

KARAR DEFTERİ

No'su	Tarihi	Kararın Konusu
17	15-04-2019	Türkçe Dil içi Ayrıntılı AltYazı Çevirisi Uygulamalarını Araştırma ve Uygulama Projesi Xihai sonucu

Toplantıya Katılan Üyelerin Adı ve Soyadı	
Başkan	Kenan ÖNALAN
Üyeler	OLGUN YILMAZ
	ENGİN YILMAZ
	CİĞDEM BANU YEŞİLİRMAK
	Emine KOLİVAR

Kararın Metni
Yönetim Kurulu demek adresinde toplanarak aşağıdaki kararları almıştır. 1- 12 Ekim 2018 tarihinde başlayan proje 9 Şubat 2019 tarihinde sona ermiştir. Sebeder'in ev sahipliğinde ve Sebeder bünyesinde çalışmalar yapan 15 ayrıntılı alt yazı çevirmeni, 3 yurum editörü'nün uzman olarak dahil olduğu proje sonunda "Yenilenmiş ve geliştirilmiş ayrıntılı alt yazı çevirisi kılavuzları" hazırlanmıştır. 2- 5 aylık süre içinde yedi eğitim toplantısı, Beş değerlendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir. Uygulama ve ayrıntılı alt yazı çevirmenlerine yönelik çalıştay yapılmıştır. Tüm çalışmaların video kayıtları (arşiv için) alınmıştır. Çalışma masrafları İktisadi İşletme tarafından karşılanmıştır. 3- Araştırmacı akademik koordinator ve eğitmeni olarak Doç. Dr. Şirin Okyayur (Bilkent Ün.), Araştırmacı eğitmeni olarak Prof. Dr. Mümtaz Kaya (Hacettepe Ün.), Eğitmeni olarak Doç. Dr. Zeynep Oral (Hacettepe Ün.) Doktor Öğretim üyesi Serife Dalbudak (Orta Doğu Ün.), Ebru Konuk (Bilkent Ün.) Gevher Beniköplü (Bilkent Ün.-Hacettepe Ün.) proje boyunca gönüllü olarak katılım sağlamıştır. 4- Proje sonunda Sebeder olarak medya platformlarına sağlanan ayrıntılı alt yazı hizmetinde çalışan çevirmenlerin yenileme eğitimini tamamlayarak çeviri kalitesini geliştirecek bir proje yapılmıştır. 5- Projenin sürdürülebilir devamı için yeni projelendirilme çalışması yapılmasına oy birliğiyle karar verilmiştir. Kenan Önalın Cigdem Yesilirmak Olgun Yilmaz Engin Yilmaz Emine Koliyar

ENDER